Poštnina plačana v gotovini

Leto XXI., št. 7

Ljubljana, sobota 10. januarja 1942-XX

Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42

Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.— za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano

Rinnovati attacchi contro Malta

Nel porto di Alessandria fu danneggiata anche una seconda nave da battaglia del tipo „Barham"

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 9 gennaio 1942/XX il seguente bollettino di guerra n. 586:

Nell'azione svolta da mezzi d'assalto della R. Marina nel porto d'Alessandria, annunciata dal bollettino di ieri, è risultato per ulteriori e precisi accertamenti che, oltre alla »Valiant« fu danneggiata anche una seconda nave da battaglia del tipo »Barham«.

In Cirenaica ripetuti concentramenti d'artiglieria contro le nostre posizioni nel settore di Sollum.

Velivoli italiani e tedeschi hanno efficacemente bombardato accampamenti e mitragliato nuclei in marcia nella regione di Agedabia. In numerosi scontri con la caccia germanica, sei apparecchi avversari sono stati distrutti. Un nostro aereo da ricognizione, attaccato nel cielo di Bengasi da una formazione di cinque »Hurricane«, ne ha abbattuti due ed è rientrato crivellato di proiettili, recando a bordo l'ufficiale osservatore ucciso e tre dei componenti l'equipaggio feriti.

Nostre artiglierie contraeree hanno colpito un bombardiere nemico che è precipitato nei pressi di Sollum. Altro apparecchio del tipo »Wickers Wellington«, raggiunto dallo aggiustato tiro di una nostra silurante, è caduto in pezzi nel mare di Tripoli.

Nonostante il maltempo imperversante nel Mediterraneo, l'arma aerea ha rinnovato gli attacchi sull'isola di Malta.

Ponovni napadi na Malto

V aleksandrijski luki je bila poškodovana še neka druga bojna ladja tipa „Barham"

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 9. januarja naslednje 586. vojno poročilo:

Kakor je bilo še nadalje točno ugotovljeno, je bila v akciji, ki so jo izvršile napadalne sile Kr. mornarice v aleksandrijski luki in o kateri je bilo govora v včerajšnjem poročilu, razen bojne ladje »Valiant« poškodovana še neka druga bojna ladja tipa »Barham«.

V Cirenaiki ponovno osredotočenje topniškega ognja proti našim postojankam na odseku pri Solumu.

Italijanska in nemška letala so uspešno bombardirala taborišča in s strojnicami obstreljevala oddelke na pohodu na področju pri Agedabiji. V mnogih spopadih z nemškimi lovci je bilo uničenih 6 sovražnih letal. Neko naše izvidniško letalo, ki ga je nad Bengazijem napadel oddelek 5 »Hurricanov«, je sestrelilo dve sovražni letali in se je vse preluknjano od strelov vrnilo z ubitim opazovalnim oficirjem in 3 ranjenimi člani posadke.

Naše protiletalsko topništvo je zadelo sovražni bombnik, ki je strmoglavil v bližini Soluma. Drugo letalo tipa »Wickers Wellington«, ki ga je zadel dobro pomerjen strel neke naše torpedovke, se je razbilo in treščilo v morje pri Tripolisu.

Navzlic slabemu vremenu v Sredozemlju je letalstvo ponovilo napade na otok Malto.

Odmev zadnjega podviga italijanske mornarice

Madrid, 9. jan. s. Listi objavljajo na vidnih mestih odlično uspelo akcijo napadalnih sil italijanskega brodovja v aleksandrijski luki. Listi pripominjajo, da je to že četrtič, da je fašistična mornarica napadla britansko brodovje na njegovih dobro zavarovanih oporiščih ter uporabljajo to priliko za poveličevanje junaštva ljudi, ki prinašajo domovini tolikšne uspehe.

Odstop poveljnika na Malti

Berlin, 9. jan. d. Iz Stockholma poročajo, da je angleški radio objavil, da je vrhovni poveljnik britanskih oboroženih sil na otoku Malti zapustil svoje službeno mesto. Ob odhodu se je angleški poveljnik s posebnim dnevnim poveljem poslovil od častnikov in vojakov maltske garnizije.

Srditi obrambni boji na vzhodu

Številni sovražni napadi odbiti s podporo letalskih sil — Letalski podvigi v severni Afriki

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 9. jan. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo naslednje vojno poročilo:

Na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča trajajo srditi obrambni boji dalje. Pri tem so bile razbite priprave sovražnika s koncentričnim topniškim ognjem in odbiti številni sovražni napadi. Skupine bojnih, strmoglavskih in lovskih letal so podpirale obrambne boje vojske.

V severni Afriki se je nadaljevalo sovražno topniško obstreljevanje nemških in italijanskih postojank pri Solumu. Na področju pri Agedabiji izvidniško delovanje na obeh straneh. Nemška bojna in strmoglavska letala so bombardirala kolone britanskih motornih vozil. V letalskih spopadih so nemški lovci sestrelili 6 sovražnih letal, ne da bi sami izgubili kak aparat.

Na otoku Malti so bila britanska letališča podnevi in ponoči uspešno bombardirana.

Nemško in madžarsko bratstvo

Izjave Bardossya in Ribbentropa na svečanem sprejemu v Budimpešti

Budimpešta, 9. jan. u. Kmalu po svojem prihodu v Budimpešto je bil Ribbentrop v regentski palači, kjer se je vpisal v protokol, nakar je obiskal predsednika vlade Bardossyja. Ta prvi razgovor med obema državnikoma je trajal kakih 20 minut. Nato je Ribbentrop obiskal admirala Horthyja, ki ga je pridržal na obedu.

Popoldne je predsednik madžarske vlade Ribbentropu vrnil obisk, ob 17.30 pa je bil svečan sprejem v parlamentu, kjer so visokega gosta pozdravili zastopniki obeh madžarskih zbornic. Sprejem je potekel v znamenju madžarskega in nemškega prijateljstva.

Zvečer je predsednik vlade Bardossy s svojo soprogo priredil v predsedstvu vlade večerjo, katere so se poleg članov vlade in drugih visokih funkcionarjev udeležili tudi člani nemške kolonije v Budmpešti ter kulturni, znanstveni in diplomatski zastopniki držav trojnega pakta. Oba državnika sta ob tej priliki izrekla zdravici.

Budimpešta, 9. jan. d. Pri sprejemu, ki je bil v četrtek zvečer prirejen nemškemu zunanjemu ministru von Ribbentropu, je madžarski ministrski predsednik in zunanji minister Bardossy kot gostitelj pozdravil svojega gosta z nagovorom, v katerem je prav posebno naglašal in osvetljeval tradicionalni položaj Nemčije za razvoj evropske skupnosti ter položaj Madžarske kot evropske straže na vzhodni meji kontinenta. Madžarski zunanji minister je naglasil, da si je Madžarska že od vsega začetka organizacije svoje lastne države na jasnem glede pravilnega ocenjevanja položaja nemškega naroda ter sil in vrednot, ki jih je le-ta ustvaril. V skladu s tem prijateljski odnošaji med obema narodoma ne datirajo šele od danes, marveč so skoraj tako stari kakor sama madžarska zgodovina. Na koncu svojega govora, je Bardossy označil Ribbentropov obisk za ugodno znamenje za leto 1942.

Nemški zunanji minister von Ribbentrop je v svojem odgovoru potrdil popolno skladnost naziranj obeh držav glede borbe mladih narodov za pravično stvar proti egoističnim silam, ki so v svoji nebogljeni domišljavosti šle tako daleč, da bi hotele Evropo prepustiti boljševizmu. Ribbentrop je naglasil, da bo usodna povezanost, edinost in odločnost v trojnem paktu povezanih držav enkrat za vselej razbila take načrte. V tej borbi pod vodstvom Hitlerja stoječe Nemčije v skupnosti z nemškimi zavezniki — tako je zaključil nemški zunanji minister — v borbi, v kateri se odloča usoda naše evropske kulture, se je spet obneslo staro nemško-madžarsko vojno pobratimstvo iz časov zadnje svetovne vojne. Nemčija in njeni zavezniki ne bodo odložili orožja, dokler ne bo odpravljeno strašno ogrožanje Evrope z vzhoda in dokler Angležem in Američanom ne bo dokončno vzeta možnost snovati vojno proti miroljubnim narodom. Opraviti bo treba še mnogo dela, toda vsi smo prepričani, da bo na koncu teh borb zmaga v trojnem paktu zedinjenih sil.

Amerika in Turčija

Ankara, 9. jan. d. Informacije iz Washingtona, da je bil za novega ameriškega poslanika v Ankari določen bivši ameriški poslanik v Moskvi Lawrence Steinhard, so zbudile v turški prestolnici največjo pozornost. V poučenih ankarskih krogih vidijo v izbiri novega ameriškega poslanika za Turčijo dokaz, da so se Zedinjene države odločile za intenzivnejše delo v Turčiji ter obče na Srednjem vzhodu. V tem zaključku potrjuje ankarske kroge tudi dejstvo, da je bil prejšnji ameriški poslanik Mac Murray imenovan za načelnika urada za Srednji zhod v ameriškem zunanjem ministrstvu.

Vesti iz Washingtona pa so vzbudile v Turčiji tudi zmedenost in zaskrbljenost, ker je jasno, da so ta imenovanja tudi v zvezi z Edenovimi razgovori v Moskvi. V turških krogih se boje, da so v Moskvi razpravljali tudi o vprašanju Bospora in Dardanel, ki bi jih Sovjetska Unija utegnila zahtevati za sebe.

Japonci v Kuala Lumpuru

Japonske sile so se prebile skozi najvažnejše angleške obrambne postojanke sredi Malaje — Tudi Port Dickson padel

Tokio, 9. jan. (Domei) 8. januarja ob 17.30 so japonske čete zasedle prestolnico malajske federativne države Selangor, mesto Kuala Lumpur. Poraženi sovražnik se v neredu umika.

Z zasedbo Kuala Lumpurja so Japonci osvojili eno izmed strateško najvažnejših mest Malajskega polotoka. S tem se Japoncem odpirajo ugodna pota za nadaljnje prodiranje proti Singapuru. Hkrati z zasedbo Kuala Lumpurja je skoro zaključena tudi zasedba pokrajine Selangor, ki je po svojem rudnem bogastvu med prvimi v vzhodni Aziji.

Rim, 9. jan. d. Kakor poroča »Popolo di Roma«, so japonske čete takoj po okupaciji Kuala Lumpurja nadaljevale pohod proti jugu ter zasedle tudi luko Port Dickson, ki leži v Malajski morski ožini.

Na meji Johora

Šanghaj, 9. jan. s. Japonci se na Malajskem polotoku poslužujejo močnih mehanziranih oddelkov in letalstva. Japonsko letalstvo neprestano bombardira britanske čete, ki so se umaknile preko Kuala Lumpura. Angleži, ki so ob svojem umiku prišli že do meje države Johore, so podvrženi neposrednemu pritisku japonskih čet, tako da se doslej še niso mogli na novo organizirati in urediti nove trdne obrambne črte. Tudi na britanskem Borneu Japonci zasedajo nadaljnje ozemlje, ne da bi naleteli na večji odpor.

Šanghaj, 9. jan. d. Včerajšnji komunike vrhovnega poveljništva britanskih sil na Srednjem vzhodu priznava zlom britanske obrambe severno od mesta Kuala Lumpur, ki se po samem priznanju britanskih vojaških krogov smatra za strateško najvažnejšo angleško postojanko v srednjem delu Malaje. V britanskem komunikeju je rečeno, da se je britanska pehota skupaj s tanki včeraj ves dan upirala japonskemu pritisku na odseku ob spodnjem delu reke Perak, da pa so Japonci nato na neki točki prodrli skozi angleško obrambno črto, nakar so se morale britanske čete umakniti proti jugu na nove postojanke južno od reke Slim. Japonski pritisk proti jugu pa se še zmerom nadaljuje z rezmanjšano silo. Komunike nadalje priznava, da so v smeri proti Kuala Lumpurju prodrli tudi japonski oddelki, ki so prišli ofenzivo z zapadne malajske obale proti Kuala Lumpurju. V komunikeju je rečeno, da so tudi ti japonski oddelki prišli že dokaj daleč proti vzhodu.

Tokio, 9. jan. (Domei.) Z nekega japonskega oporišča na Malajskem polotoku javljajo, da se angleške čete, katerih odpor je bil zlomljen spričo japonskega pritiska na severnem odseku bojišča v pokrajini Selangor, zdaj umikajo proti Negri Sembilanu. Na svojem umiku britanske čete rušijo za seboj mostove in ceste vzdolž vseh poti. Vse večja zmešnjava je nastala zdaj tudi na južnem bojišču v pokrajini Selangor, kjer so se tamkajšnje čete prav tako pridružile splošnemu angleškemu umiku.

Uspeh tudi na vzhodnem odseku

Tokio, 9. jan. (Domei) Vojni dopisnik lista »Niči Niči« poroča z malajskega bojišča, da so japonski oddelki, ki operirajo na vzhodnem odseku malajske fronte, 8. januarja napadla sovražne postojanke pri Tororaku približno 10 km južno od Sunakaia. Prišlo je do ogorčenih borb, v katerih so zmagali Japonci, ki so vdrli v sovražne obrambne črte, čeprav so bile izredno močno utrjene in zavarovane z žičnimi ovirami ter minami. Svoje obrambne črte so Angleži branili tudi s pomočjo tankov.

Podrobnosti pomorske bitke pri Filipinih

Šanghaj, 9. jan. u. Sedaj so znane prve podrobnosti o letalski in pomorski bitki med ameriškimi in japonskimi silami, do katere je prišlo kakih 600 milj vzhodno od Mindanaa. Ameriški bojni ladji »New Maxico« in »Missisippi«, ki sta pluli proti Avstraliji, so zapazila japonska izvidniška letala, ki so bila zelo visoko, tako da jih z obeh ladij nisc videli. Izvidniki so takoj opozorili japonske vojne ladje v filipinskih vodah. Nemudno je krenila proti naznačenemu mestu eskadrilja japonskih rušilcev, ki je napadla sovražnika navzlic velikemu nesorazmerju sil. Spet se je izkazalo, da je presenečenje najboljše orožje Japoncev. Napadalci so se pojavili iz megle nenadno in ameriški posadki, ki nista pričakovali napada, sta bili zbegani. Še sta se ameriški bojni ladji pripravljali na borbo, ko so japonski rušilci s čudovito točnostjo sprožili svoja torpeda. Vsi torpedi so zadeli cilj. Ena izmed sovražnih bojnih ladij je navzlic razpoki v boku nadaljevala svojo pot, medtem ko se je druga v nekaj minutah potopila. Tako se je zaključila epizoda dveh velikih bojnih ladij, ki sta skušali uteči nevarnosti s tem, da sta se napotili v avstralsko luko Port Darwin.

Bangkok, 9. jan. s. Izvedelo se je iz Sajgona, da so ostanki britanskega brodovja, ki so se najprej zatekli v Singapur, zapustili to oporišče in odhajajo na neko neznano točko, kjer bodo prešli pod poveljstvo ameriškega admirala Harta. Iz istega vira se je izvedelo, da se ameriške pomorske sile v vzhodni Aziji zbirajo v luki Sura baya na otoku Javi.

Letalski napad na rangunsko letališče

Tokio, 9. jan. u. Japonski glavni stan je objavil, da so letala 4. t. m. in v noči na 6. t. u. napadla neko letališče 10 milj severno od Ranguna, pri čemer so razdejala hangarje, skladišča in druge vojaške naprave. Izbruhnili so veliki požari. 6 letal tipa Spitfire, je bilo sestreljenih. Vsa japonska letala so se vrnila na svoja oporišča.

Tokio, 9. jan. (Domej). S pristojnega japonskega vojaškega mesta poročajo, da je japonsko letalstvo 8. januarja popoldne ponovno bombardiralo razne vojaške cilje pri mestu Molmeinu v Burmi.

Obnova v Manili

Begunci se vračajo — Sporazumno delovanje japonskih in krajevnih oblasti

Šanghaj, 9. jan. d. V Manili zmerom bolj izginjajo sledovi vojne vihre. Počasi se vračajo v mesto poslednji izmed 200.000 beguncev, ki so ob pričetku ofenzive pobegnili v okolico mesta. Od 600.000 prebivalcev, kolikor jih šteje Manila, je 400.000 ostalo ves čas v mestu. Japonski ribiči, ki žive v Manili v večjem številu, so se stavili na razpolago japonskim mornariškim oblastvom in očiščujejo manilsko luko ter manilski zaliv od ameriških min. Gospodarsko življenje v Manili se počasi obnavlja pod vodstvom velikih japonskih gospodarskih družb »Micui«, »Micubiši« in »Yokohama Specie Bank«. Značilno pa je, da se Američani še zmerom ne morejo vživeti v izgubo Filipinskega otočja ter v svojih radijskih oddajah neprestano pozivajo filipinsko prebivalstvo naj bojkotira odredbe japonskih oblastev. Ameriška vlada je včeraj celo razglasila, naj filipinsko prebivalstvo ne oddaja nikakega blaga za denar, ki ga nudijo Japonci, češ da je ta denar ponarejen. Japonska okupacijska oblastva na Filipinih so včeraj prepovedala rabo vseh privatnih radijskih postaj na Filipinskem otočju.

Manilski župan J. B. Vergas je včeraj skupaj z nekaterimi člani uprave obiskal japonskega poveljnika in mu ob tej priliki čestital k sklenitvi 7 točk obsegajočega sporazuma, ki predvideva združenje naporov domačega prebivalstva z japonskimi oblastmi tako pri reševanju vojaških vprašanj kakor tudi pri pospeševanju upravnega dela v filipinski prestolnici.

Tokio, 9. jan. s. Manilski katoliški nadškof dr. Doherty, ki je poglavar nad 14 milijoni katolikov na Filipinih, se je obvezal sodelovati z japonskimi silami za novi red v vzhodni Aziji. Nadškof je pozval vse katolike na Filipinih, naj skušajo preprečiti sovražna dejanja nasproti Japoncem in naj sodelujejo pri pomirjenju otočja.

Odločen demanti

Tokio, 9. jan. (Domei.) Na današnji konferenci je strižbeni zastopnik japonskega informacijskega urada Hori izjavil novinarjem, da ne more točno povedati, kam je pobegnila filipinska vlada. Pripomnil pa je, da so se verjetno vodilne osebnosti zatekle v trdnjavo Corregidor. Nato je Hori nekemu italijanskemu dopisniku kategorično zagotovil, da niso resnične sovražnikove trditve, češ da postopa japonska okupacijska armada v Manili enako brezobzirno z vsemi belci, vključno državljani osnih sil. Pojasnil je, da je bilo začasno podanikom zapadnih držav odrejeno, naj ostanejo v svojih bivališčih, kar pa se mora v prvi vrsti smatrati za zaščitni ukrep, prav tako pa tudi za korak ki je bil storjen pač zaradi težavnega razlikovanja med belci, ki pripadajo zaveznikom in onimi ki pripadajo sovražnim državam.

Tokio, 9. jan. (Domej). Na današnji tiskovni konferenci je zastopnik informacijskega urada Hori ostro nastopil proti informacijam, ki se zlonamerno širijo v Južni Ameriki, češ da so japonske vojaške oblasti na Filipinih pričele kampanjo proti pripadnikom belega plemena. Hori je ob tej priliki ponovno naglasil, da uživajo vsi ljudje pod japonsko okupacijo pravico do svobodne eksistence in to celo pripadniki Japonski sovražnih držav, ako se izrazijo, da so pripravljeni sodelovati z Japonsko v izgradnji miru v vzhodni Aziji.

Gospodarski pomen japonskih zmag

Lizbona, 9. jan. (Domei.) Iz Londona poročajo, da objavlja dobro znani londonski gospodarski list »Financial News« komentar k japonskemu gospodarskemu položaju. V njem ugotavlja londonski list, da Japonska sedaj nadzoruje važne vire prirodnega bogastva v vzhodni Aziji. Japonski vojaški uspehi na pacifičnem prostoru so dovedli do zrušenja vojaškega obroča okrog Japonske, prav tako pa tudi do preboja gospodarske blokade. Z vojaškimi uspehi se je Japonska znašla v položaju, da se lahko oskrbuje z vsemi življenjsko važnimi surovinami. Londonski list na koncu zelo pesimistično pristavlja, da sta Anglija in Amerika skupaj s svojimi zavezniki izgubili pomorske sile, ki bi bile potrebne za prekinitev japonskih pomorskih zvez.

Novi državni dohodki na Japonskem

Tokio, 9. jan. u. Vlada je včeraj sklenila zvišati neposredne davke. Na tej osnovi je v tekočem finančnem letu predvideno zvišanje državnih dohodkov za 1100 milijonov jenov. Tudi posredni davki so bili zvišani in računajo, da bo znašal novi dohodek eno milijardo jenov. Skupno se bodo torej državni dohodki zvišali za 2 milijardi jenov. Novo davčno breme zadene predvsem vojne dobičke.

Požar v japonskem zunanjem ministrstvu

Tokio, 9. jan. Domei. V pretekli noči ob 2.50 lokalnega časa je v severnovzhodnem krilu palače japonskega zunanjega ministrstva izbruhnil požar, ki je zajel že polovico vsega poslopja »gaimuša«, preden je gasilcem uspelo ogenj lokalizirati. Požar je divjal dobri dve uri ter je mnogo uradov popolnoma ali vsaj deloma uničil.

Tokio, 9. jan. (Domej). Požar, ki je davi izbruhnil v palači japonskega zunanjega ministrstva, je uničil polovico poslopja. Požar se je s silno naglico razširil na vse strani. Izmed prizadetih prostorov je najhuje trpel oddelek tako zvane prve sekcije »urada za preiskave«, kjer je ogenj tudi izbruhnil. Nadalje so bili uničeni drugi in tretji oddelek »urada za trgovinske zadeve« in arhiv ter polovica računskega oddelka.

Uvedena je bila takoj preiskava, vendar je skoraj gotovo, da je ogenj nastal zaradi kratkega stika. Namestnik ministra za zunanje zadeve Karuhike Niši je izjavil, da so bili že izdani potrebni ukrepi, da bo del uradov zunanjega ministrstva začasno prestavljen v druge prostore. Požarna nesreča vsekakor ne bo vplivala na poslovanje zunanjega urada.

Obramba mehiške obale

Mexico, 9. jan. Glede na nevarnost, da bi se japonske podmornice pojavile na obali Pacifika, se bosta bivši predsednik Cardenas in poveljnik pacifiškega področja čimprej podala v San Diego, da se tam posvetujeta s poveljnikom pomorskega oporišča v obrambi pacifiške obale.

Velika moč japonskega letalstva

Tisoč letal pri paradi nad Tokijem — V premoči na vseh bojiščih

Šanghaj, 9. jan. s. Veliko letalsko parado v Tokiu, pri kateri je sodelovalo tisoč letal, smatrajo tu za najbolj zgovoren dokaz ogromnih japonskih letalskih sil. Spravljajo jih v zvezo z naraščajočim delovanjem japonskega letalstva na vseh bojiščih: na Filipinih, na Malajskem polotoku, v Birmi in na Borneu, kjer japonska letala neprestano napadajo vse glavne vojaške in prometne naprave Anglije in Zedinjenih držav.

V tukajšnjih krogih pripominjajo k vojaškemu položaju: Japonci še vedno nadaljujejo ofenzivo na Kitajskem, pri kateri igra letalsko orožje pomembno vlogo. Nekateri novinarji, ki so te dni prileteli z letali v Šanghaj, so naravnost presenečeni spričo velikega števila japonskih letal na posameznih letališčih, ki so takorekoč neprestano v akciji. Nadalje opozarjajo, da je velika množina letal stalno mobilizirana na Kitajskem zaradi nadzorstva obsežnih pokrajin, v katerih so prometne zveze zelo redke. Čeprav Japonska zaradi izbruha sovražnosti z angloSaškima velesilama ni umaknila s kitajskega bojišča niti enega letala, je vendar lahko izvedla strahovite letalske napade na angleško-ameriško brodovje ter na sovražne letalske sile na njihovih lastnih letališčih. Razen tega so japonska letala opravila nešteto izvidniških nalog, lovci in bombniki pa so ščitili izkrcevalne operacije kakor tudi prodiranje japonske pehote in to na točkah, ki so bile medsebojno oddaljene za 1000 km.

Značilno je, da je lahko japonsko letalstvo nastopilo pri paradi nad Tokijem s tisoč letali, medtem ko se drugi tisoči japonskih letal bore na vseh bojiščih in bombardirajo v velikih skupinskih poletih Corregidor, Singapur in Birmo.

To ima tem večji pomen, ako se pomisli, da so Angleži in Američani še pred kratkim trdili, da bo Japonska kmalu prisiljena k molku v operacijah proti obema angloSaškima velesilama v vzhodni Aziji, češ da bo šlo v prvi vrsti za letalsko vojno, v kateri da Japonci ne bodo močni. Nasprotno pa je mogoče ugotoviti, da japonsko letalstvo po enem mesecu sovražnosti še vedno obvlada s svojimi krili nebo nad vsemi bojišči.

Vdor v Zedinjene države

Ugotovitve tokijskega lista o možnostih japonskih oboroženih sil

Tokio, 9. jan. (Domei). List »Japan Times and Advertiser« objavlja danes članek pod naslovom »Ali je možna invazija v Zedinjene države?«. V njem ugotavlja, da čim se enkrat posreči izkrcanje čet na ameriški celini, potem naravno za dobro izvežbano in pogumno armado ne more biti več nobenih težav. List pravi dalje: Seveda Zedinjenih držav ni mogoče osvojiti, dokler se vzdržuje o njih neosvojljivosti enak mitos, kakor svoječasno mitos v neosvojljivosti Maginotove linije, ali pa bajka, da ni mogoče osvojiti Singapura in Pearl Harboura.

List nato ugotavlja, da je borbena sila japonske vojne mornarice zanesla vojno že prav na prag »Zlatih vrat« (vhoda v zaliv San Francisca). Letalski alarmi so bili že v mnogih mestih ob ameriški pacifiški obali, kjer so povzročili paniko med prebivalstvom, vajenim miru.

List nato poudarja, da je bila izvršena invazija v Zedinjene države že leta 1812, in naglaša, »da bo invazija v Zedinjene države izvršena ponovno.« V vojni leta 1812 so se Angleži izkrcali v Marylandu in Louisiani in to zaradi tega, ker ameriška vojna mornarica ni bila dovolj močna. Danes, ko je bila ameriška vojna mornarica tako hudo poražena v japonski akciji pri Pearl Harbouru, se lahko trdi, da ni samo možno, marveč celo verjetno, da bodo ameriške oborožene sile prisiljene boriti se na samem ameriškem kontinentu. Po padcu Filipinov in padcu Singapura, ki ni več daleč, bo prišel za Japonsko čas za odločitev, kdaj, kje in kako naj udari. Nato list analizira popolno pomanjkanje borbenega duha v Zedinjenih državah in na koncu ugotavlja: Kar v vojni največ velja, ni oprema, marveč pogum in patriotizem mož v tej opremi. Gigantsko napihnjena ameriška pacifiška vojna mornarica je bila premagana od peščice Japoncev, ki so navalili na pravcato trdnjavo Pearl Harbour s pomočjo ene same nosilke letal. Ponos britanskega vojnega brodovja, oklopnici »Prince of Walles« in »Repulse« nista bili poslani na dno od japonskih oklopnic in križark, marveč od letal ene izmed japonskih nosilk letal. List končno ugotavlja, da se lahko nesporno trdi, da ima danes Japonska najmočnejšo vojno mornarico na svetu in največje trgovinsko brodovje ter da so njene kopne sile, povezane s silami Nemčije in Italije, sposobne razbiti sleherno kombinacijo nasprotnih armad.

Nesmisel ameriške propagande

Stvarne ugotovitve nemških vojaških strokovnjakov o Rooseveltovih oboroževalnih načrtih

Berlin, 9. jan. u. Ameriška propagandna kampanja, ki se je pričela v torek zvečer v kongresu in se poslužuje multiplikatorjev največjega kalibra, je postala skoraj splošna. Podatki o vojni produkciji v času 1942-43 so še zmerom njena glavna osnova. Največji nesmisel pri celi stvari je ta, tako pripominjajo pristojni nemški krogi, da si v Ameriki domišljajo, da vedo nekaj povedati tudi o sovjetski vojni industriji, ki naj bi dosegla že v dveh mesecih enako moč, kakor jo je imela v času miru in na nekaterih področjih še večjo. Stalinu naj bi bilo v kratkem na razpolago nadaljnjih 20.000 letal, 15.000 tankov, 10.000 protiletalskih topov in 40.000 protitankovskih topov.

Seveda so načrti britanske, kitajske, nizozemske in degaulovske produkcije že znani, čeprav zaenkrat nista podana več kakor dva faktorja, severnoameriški in sovjetski. V vsakem primeru pa je spričo lapsusa načelnika ameriške letalske produkcije prišlo na dan, da je bil že prvi faktor prevelik. Izjavil je namreč enostavno, da je treba podatke, ki jih je Roosevelt objavil, posebno pa onih 60.000 letal, vzeti globalno, da je treba pri tem vračunati tudi podatke o zavezniških industrijah, namreč angleške, sovjetske itd. Potemtakem bo Rusiji v vsej produkciji pripadel največji delež, Angležem, Kanadi, Avstraliji in drugim zavezniškim deželam pa mnogo manjši. Mar je bila ta izjava načelnika ameriške letalske produkcije res pravi lapsus spričo malodušnih reperkusij, ki so jih izzvale fantastične napovedi ameriškega predsednika.

O Rooseveltovih hiperboličnih številkah razpravljajo sedaj v nemškem tisku strokovnjaki vojaške industrije, ki prihajajo vsi soglasno do zaključka, da bodo Zedinjene države lahko srečne, če bodo do konca tega leta utegnile zgraditi tovarne za vsa letala, ki naj bi bila po Rooseveltu že letos dograjena. Rooseveltova napoved bi se v takem primeru lahko izpolnila šele koncem leta 1944, a verjetneje šele v naslednjih dveh letih, ko niti milijon letal, tankov in ladij ne bo več pomagal Angležem, da bi si spet osvojili dotlej izgubljene postojanke. (Piccolo.)

Edenove obljube Sovjetom

Tanger, 9. jan. s. List »Espagna« objavlja zelo oster komentar o razgovorih med Stalinom in Edenom v Moskvi. Eden je šel v Moskvo, piše list, da bi galvaniziral Ruse z novimi obljubami. Cena, ki jo zahteva Rusija, pa je vsa Evropa. Spričo nevarnosti popolnega poraza, je angleški zunanji minister Eden pred Stalinovimi očmi odkril ogromno panoramo obljub, ki naj bi uresničile dolgoletne sanje rdečega tirana: popolno nadzorstvo Sovjetov nad Evropo, popolna svoboda propagande in akcije ter novi angleško-boljševiški red na kontinentu, urejen po Sovjetih. Španski list pravi, da bi bil v tem primeru uničen ves znanstveni in kulturni napredek zadnjih 2000 let v Evropi. Evropa pa noče biti prodana kot kolonialna dežela, ker je središče svetovne civilizacije. Zato bo sleherni evropski narod, ki se zaveda velike nevarnosti boljševiške zmage, storil vse, da ne pride do te katastrofe.

Ameriško življenje v vojni

Omejitve na vse strani — Stara in nova vojna gesla — Težave z naborniki in specializiranim delavstvom

Lizbona, 9. jan. u. Severno ameriška javnost čuti zmerom bolj posledice vojne. Od pričetka vojne so se življenjski stroški za posamezne družine stalno dvigali in se je življenje podražilo doslej že za dobrih 10 odstotkov. Dan za dnem objavljajo nove ukrepe, ki določajo vedno nove ukrepe, ki določajo vedno nove omejitve.

Ameriškim državljanom je bilo tako prepovedano zapustiti državo. Celo v Kanado je mogoče potovati s posebnim dovoljenjem. Izdani so bili veliki lepaki, ki pozivajo prebivalce, naj se odrečejo doslej zelo običajnim potovanjem za zabavo. Hollywood, mesto luči, je zatemnjeno. Že pred nekaj dnevi je bila vsa obala Kalifornije celih 24 ur alarmirana. Prebivalstvo v San Franciscu je bilo panično vznemirjeno in je navalilo na protiletalska zaklonišča, ki so šele napol urejena. Privatni avtomobilski promet se dan za dnem omejuje. Novih avtomobilov ne grade, ker je treba varčevati s surovinami.

Propagandni urad polkovnika Donovana in druge take ustanove so izkopali iz arhivov stare vojne proglase, in so z njimi preplavili cele kilometre zidov. Tako propagandno geslo se glasi: »Spomni se na Pearl Harbour! Vpisuj vojno posojilo!« Iz ameriških listov so oglasi za luksuzno blago, za svilene nogavice, avtomobile in še mnogo drugih predmetov, popolnoma izginili. Na njihovem mestu so se pojavili službeni proglasi, da je treba šteditи s papirjem, zlatom, aluminijem, bakrom, kositrom in še mnogimi drugimi surovinami. V mnogih krajih so jazzi prevzeli vlogo godb, ki po ulicah vodijo skupine funkcionarjev, ki zbirajo staro železo in razne obrabljene predmete. Žene ostentativno nosijo znake z ameriškimi barvami na svojih plaščih in jopicah. Po vseh listih objavljajo tudi vladne pozive, naj ljudstvo ostane mirno in naj dokaže svojo požrtvovalnost, kakršno nalaga čas.

Vlada je medtem izdala nov vojaški zakon. Parlament je, kakor je že znano tik pred Božičem sprejel zakon o naborih za vse moške v starosti od 18 do 64 let. S tem je bila razširjena obča vojaška služba obveznost. Po prejšnjem zakonu so bili vojaško obvezani le moški v starosti od 21 do 36 let. S tem zakonom pa so naleteli na velike težave. Med drugim še niso pripravljeni ne organizirani novi nabornі uradi. Povsod zato naglo ustanavljajo zbirališča nabornikov in okrajne urade za nabore, kar zahteva zaradi komplicirane organizacije mnogo dela in časa. Določeno pa je da mora biti za morebitne prve množestvene nabore do julija t. l. vse pripravljeno.

A tudi med posameznimi ustanovami za oboroževanje je prišlo že do težav in treni. Industrijski krogi nočejo odstopiti svojih kvalificiranih delavcev oboroženim silam, država in glavni stan pa jih nujno rabita in sicer v velikem številu, da bi jih lahko vključila v oklopne in brze motorizirane oddelke.

Problem kavčuka

Lizbona, 9. jan. u. Resen problem predstavlja za Zedinjene države izguba 600.000 ton kavčuka na leto, ki so jih doslej uvažale z Malajskega polotoka in iz Nizozemske Indije. Ta uvoz je bil sedaj docela prekinjen. Iz južne Amerike bo mogoče uvažati le neznatne množine te surovine, ki jo pridobivajo v pokrajinah ob Amaconskem veletoku. Vsa produkcija pa znaša tam sedaj le 50.000 ton na leto. Zato v Zedinjenih državah vsestransko pospešujejo izdelovanje sintetične gume. Zaenkrat pa imajo v Severni Ameriki le štiri take tovarne. Vlada je pripravila načrte, da bi se pričelo pridobivanje kavčuka tudi v severni Mehiki in v nekaterih južnih predelih Zedinjenih držav.

Anglosaška diplomacija v Dublinu ojačena

Stockholm, 9. jan. d. Iz Londona se je izvedelo, da je britanska vlada imenovala pri svojem poslaništvu v Dublinu štiri vojaške atašeje. K temu je treba pripomniti, da je nedavno tudi Amerika imenovala vojaškega atašeja pri svojem poslaništvu v Irski.

Položaj pravoslavnih v Bački

Budimpešta, 9. jan. u. V posebnem pastirskem pismu je pozival pravoslavni škof v Bački Ciril vernike, naj sodelujejo z madžarskimi oblastmi pri obnovi dežele. Škof pripominja, da je zajamčen napredek, ki se je že začel z duhovnim in materialnim razvojem srbskih pravoslavcev v madžarski pokrajini, češ da madžarska vlada spoštuje pravoslavno vero in šolski pouk v srbskem jeziku. Srbska manjšina bo imela iste dolžnosti, a bo uživala tudi iste pravice kakor vsi madžarski državljani. Zato bi bilo samo obžalovati protimadžarsko agitacjo in protimadžarsko delovanje.

Obsodba švedskega vohuna

Stockholm, 9. jan. s. Na Švedskem se še vedno nadaljujejo procesi zaradi protidržavnega delovanja. Včeraj je sodišče v Göteborgu obsodilo nekega švedskega 17-letnega mladeniča zaradi vohunstva za neko velesilo.

Pogreb Faringauxa

Pariz, 9. jan. u. Včeraj je bil pogreb šefa kabineta v francoskem ministrstvu Faringauxa, ki so ga pred dnevi našli ubitega na neki železniški progi v zasedeni Franciji. Pogreba se je udeležila velika množica na čelu z vsemi uradnimi predstavniki. Notranji minister Pucheut je snoči zapustil Pariz in se vrnil v Vichy.

Italija za Bolgarijo

Sofija, 9 jan. s. Glavni novinarski organ »Vestnik na Vestnicite« objavlja članek o uspehih bolgarskega revizionizma, v katerem poudarja med drugim, da so bolgarske aspiracije često boljše zastopali inozemci, zlasti pa Italijani, kakor sami Bolgari. S posebno hvaležnostjo, nadaljuje list, se spominjamo govora, ki ga je nel Duce 6. februarja 1941 v Trstu ter akcije, ki jo je razvil v korist naše države. List nato navaja številne italijanske knjige in neštete članke v revijah in listih, ki so se zavzemali za bolgarsko stvar, ter takole zaključuje: Uresničenje našega narodnega zedinjenja sta nam prinesli vojaški osnih velesil in nam ga je pripravila akcija, ki so jo že od leta 1919 dalje vodili zlasti odlični Italijani

Novi italijanski poslanik v Budimpešti

Budimpešta, 9. jan. s. Regent Horthy je sprejel v svečani avdijenci novega italijanskega izrednega poslanika in opolnomočenega ministra Filipa Anfusa, ki mu je izročil svoje poverilnice Po izmenjavi govorov, v katerih je bilo ponovno potrjeno tesno in prisrčno prijateljstvo med obema državama, je regent Horthy sprejel tudi vse člane italijanskega poslaništva. Sprejemu je kot zastopnik predsednika vlade in zunanjega ministra Bardossya prisostvoval državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Ghycy.

Finančna pomoč umetnikom

Rim, 9. jan. s. Uradni list objavlja ministrski dekret o podeljevanju finančne pomoči umetnikom in o nabavljanju sodobnih umetniških del. Z dekretom je določeno, da bodo umetniki deležni finančne pomoči z nagradami in podporami. Izpodbujevalne nagrade bodo podeljene vsako leto slikarjem, kiparjem in arhitektom

Sestanek odbora za avtarkijo

Rim, 9. jan. s. V Beneški palači se je sestal pod Ducejevim predsedstvom medministrski odbor za avtarkijo.

Švedska nevtralnost

Berlin, 9. jan. s. Hvale, ki jih »Times« nenadno izražajo švedski zaradi njenega »strogega nevtralnega zadržanja«, so predmet ironičnih komentarjev političnega sotrudnika nemške polslužbene agencije, ki pripominja, da so bili londonski listi v času norveške kampanje, ki se je katastrofalno zaključila za Anglijo, vse prej kot navdušeni nad to nevtralnostjo in da so celo švedski državi očitali, zakaj ne zgrabi orožja, da bi branila svojo »ogroženo svobodo«. Omembe vredno je nadalje dejstvo, da Angleži na eni strani glasno hvalijo švedsko nevtralnost, medtem ko na drugi strani podajajo izjave, ki so vse prej kakor v skladu z nevtralnostjo. Tako je predsednik južnoafriške unije Smuts pred kratkim izjavil, da je pojem nevtralnosti danes »skoro mrtev in pokopan«. Taktika Anglosasov, ki z enim udarcem udari na obroč, z drugim pa na sod, je preveč znana tudi v skandinavskih državah, da bi jo bilo treba še posebej komentirati.

Japonsko mnenje o Južni

Tokio, 9. jan. Domei. Na današnji tiskovni konferenci so bila službenemu zastopniku informacijskega urada Horiu zastavljena razna vprašanja v zvezi z bližnjo vseameriško konferenco v Rio de Janeiru. Hori je na ta vprašanja izjavil, da po njegovem mnenju izraža izjava, ki jo je podal argentinski zunanji minister Enrique Ruiz Guinazu v sredo v Buenos Airesu, kolektivno stališče vseh južnoameriških držav. Kakor znano, je Guinazu izjavil, da Argentina ne bo pristala na noben intervencijski načrt na osnovi kakega vojaškega pakta, odnosno na nobeno vojaško akcijo, ki bi utegnila omejiti neodvisnost Argentine in bi bila v nasprotju z politično gospodarsko in finančno strukturo Argentine.

Hori je še pripomnil, da službena poročila potrjujejo naraščajoči pritisk Zedinjenih držav na južnoameriške države, da bi se dobile za pozitivno sodelovanje z Angleži in Američani. Tudi tu je Hori indirektno pripomnil, da deklaracija argentinskega zunanjega ministra jasno označuje, kakšna bi morala biti politika vsake suverene države. Izrazil je mnenje, da nobena južnoameriška država v resnici ni voljna zaplesti se v to vojno.

Ameriki Stališče Brazilije

Rio de Janeiro, 9. jan. d. Brazilski zunanji minister Osval do Aranha je v četrtek podal za brazilski tisk izjavo, v kateri je naglasil, da bo Brazilija na medameriški konferenci v Rio de Janeiru ostala na stališču svoje solidarnosti z Zedinjenimi državami v smislu načel o vseameriškem sodelovanju, proglašenih na konferencah v Panami in Havani. Vztrajala pa bo Brazilija na tem svojem stališču, tudi da očuva svoje lastne najvažnejše moralne in materialne interese.

Nova ojačenja za Kapverdsko otočje

Lizbona, 9. jan. d. S portugalskim parnikom »Colonial« je v četrtek iz Lizoone odrinil oddelek portugalskih čet na otok Madeiro. Portugalski vojaški kontingent, ki šteje 200 mož, je določen za okrepitev tamkajšnje posadke. Na parniku je tudi novo imenovani portugalski vojaški guverner za Kapverdsko otočje major Sequeira.

Kailani v Bagdadu obsojen na smrt

Ankara, 9. janč u. Vojaško sodišče v Bagdadu, ki mu načeluje neki angleški general, je obsodilo na smrt bivšega iraškega ministrskega predsednika Rašida Alija el Kailanija. Čim je bila vest o obsodbi v Bagdadu objavljena, je prišlo do hude demonstracije, ki je zavzela posebno v mestnem okraju Abahanu resen značaj. Angleška policija je morala intervenirati ter ljudi razpršiti. Izvedelo se je, da je bilo nekaj ljudi ustreljenih. Točno število še ni znano.

Obnovite naročnino!

Gospodarstvo

Prispevki in odtegljaji zavoda za socialno zavarovanje

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naredbo št. 385 o spremembi mezdnih razredov, ki je bila objavljena v Službenem listu št. 104 z dne 27. dec. 1941-XX. Po tej naredbi sta z veljavnostjo od 1. decembra 1941 uvedena dva nova mezdna razreda, in sicer IX. razred z zavarovano mezdo 38 lir in X. razred z zavarovano mezdo 45.60 lir. Zato so od 1. XII. 1941 dovoljeni odtegljaji od delavskih plač z naslednjimi zaokroženimi zneski:

A) Za osebe, ki so obvezno zavarovane za onemoglost, starost in smrt:

	za mezdni razred IX.	X.
za 1 delovni dan	2.40 lire	2.90 lire
» 2 delovna dneva	4.90 »	5.80 »
» 3 delovne dni	7.30 »	8.80 »
» 4 » »	9.70 »	11.70 »
» 5 delovnih dni	12.20 »	14.60 »
» 6 » »	14.60 »	17.50 »
» 7 » »	17.— »	20.40 »
» 8 » »	19.50 »	23.30 »
» 9 » »	21.90 »	26.30 »
» 10 » »	24.30 »	29.20 »
» 11 » »	26.80 »	32.10 »
» 12 » »	29.20 »	35.— »
» 13 » »	31.60 »	37.90 »
» 14 » »	34.— »	40.90 »
» 15 » »	36.50 »	43.80 »
» 16 » »	38.90 »	46.70 »
» 17 » »	41.30 »	49.60 »
» 18 » »	43.80 »	52.50 »
» 19 » »	46.20 »	55.40 »
» 20 » »	48.60 »	58.40 »
» 21 » »	51.10 »	61.30 »
» 22 » »	53.50 »	64.20 »
» 23 » »	55.90 »	67.10 »
» 24 » »	58.40 »	70.— »
» 25 » »	60.80 »	73.— »
» 26 » »	63.20 »	75.90 »
» 27 » »	65.70 »	78.80 »

B) Za osebe, ki niso obvezno zavarovane za onemoglost, starost in smrt:

	za mezdni razred IX.	X.
za 1 delovni dan	1.90 lire	2.20 lire
» 2 delovna dneva	3.70 »	4.50 »
» 3 delovne dni	5.60 »	6.70 »
» 4 » »	7.40 »	8.90 »
» 5 delovnih dni	9.30 »	11.20 »
» 6 » »	11.20 »	13.40 »
» 7 » »	13.— »	15.60 »
» 8 » »	14.90 »	17.90 »
» 9 » »	16.80 »	20.10 »
» 10 » »	18.60 »	22.30 »
» 11 » »	20.50 »	24.60 »
» 12 » »	22.30 »	26.80 »
» 13 » »	24.20 »	29.— »
» 14 » »	26.10 »	31.30 »
» 15 » »	27.90 »	33.50 »
» 16 » »	29.80 »	35.80 »
» 17 » »	31.70 »	38.— »
» 18 » »	33.50 »	40.20 »
» 19 » »	35.40 »	42.50 »
» 20 » »	37.20 »	44.70 »
» 21 » »	39.10 »	46.90 »
» 22 » »	41.— »	49.20 »
» 23 » »	42.80 »	51.40 »
» 24 » »	44.70 »	53.60 »
» 25 » »	46.60 »	55.90 »
» 26 » »	48.40 »	58.10 »
» 27 » »	50.30 »	60.30 »

Za ostale mezdne razrede od 0 do VIII veljajo sedaj veljavne tabele tudi po 1. 12. 1941. Celotne tabele bodo objavljene v prvi številki Delavskega zavarovanja.

Zavod za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine.

Velikopotezna akcija za saditev topolov v Nemčiji

Nedavno smo na tem mestu poročali o velikopotezni akciji za saditev topolov v Nemčiji, kjer bodo že letos, zlasti pa prihodnje leto zasadili ogromno število teh dreves. Znano je da je topol drevo, ki najhitreje naraste in je letni prirastek lesa še enkrat večji, kakor n. pr. pri bukvi. Les pa ni uporaben samo za kurjavo temveč daje tudi prvovrstno celulozo za proizvodnjo umetne svile in celulozne volne. Zato se je nemška vlada odločila za dalekosežno povečanje proizvodnje topolovega lesa, kar naj zboljša stanje domače oskrbe z lesom. V posebnih drevesnicah so že pričeli vzgajati ogromno število mladih topolov, ki jih bodo prihodnja leta zasadili na primernih mestih, posebno vzdolž velikih rek. Tako se bo v nekaj letih bistveno spremenila tudi pokrajinska slika Nemčije, saj se bodo povsod pričeli dvigati v nebo vitki topoli.

K tej akciji prinašajo nemški listi še zanimiva pojasnila. V institutu cesarja Viljema so zadnja leta pod vodstvom prof. dr. von Wettsteina napravili veliko število poskusov za vzgojitev drevesnih vrst, ki dajejo največ lesa. Poskuse so napravili predvsem s topoli in z vrbami. V poskusnih drevesnicah v Münchebergu so zasadili najrazličnejše vrste topolov in vrb iz vseh delov sveta. Več let so delali poskuse s križanjem. Najuspešnejši so bili poskusi s križanjem posameznih vrst topolov. Križanci različnih vrst (n. pr. sibirskega in domačega topola, ali madžarskega in severnoameriškega topola) so pokazali mnogo hitrejšo rast, kakor posamezne vrste, iz katerih so jih vzgojili. Tako je uspelo vgojiti razne križance, ki še mnogo hitreje rastejo in so že prvo leto zrasli v višino 120 do 160 cm, med tem ko doseže običajni topol v prvem letu le višino 60 do 80 cm.

Poskuse pa so nadaljevali tudi v drugi smeri. S posameznimi kemičnimi dražili so dosegli, da so se določene dedne lastnosti v potomcih podvojile. To so dosegli zlasti s strupenim sokom podleska. Tako je uspelo vzgojiti nekaj posebnih vrst naglo rastočih in ogromnih topolov, ki jih bodo že letos zasadili na potrebnih zemljiščih. Iz pripravljenih semen so že lani pričeli v ogromnih drevesnicah vzgajati sadike, ki jih bodo prihodnje leto zasadili vzdolž rek, pa tudi na drugih primernih zemljiščih odnosno v posebnih plantažah za topole.

Gospodarske vesti

= **Razvoj italijanske zunanje trgovine.** Kakor poroča »Corriere della Sera«, je blagovna izmenjava Italije z Nemčijo spričo popolnega sodelovanja med obema državama osi lani še nadalje narasla. Tudi trgovinski promet s Španijo, Madžarsko, Slovaško, Finsko, Švedsko in Rumunijo kaže bistveno povečanje, nazadovanje pa je zabeleženo v trgovinski izmenjavi s Turčijo, Grčijo, Srbijo in Črno goro, medtem ko se je lani držal na prejšnji višini promet z Bolgarijo, Portugalsko, Švico in Dansko. Trgovinski promet s Sovjetsko Rusijo je že leta 1940 docela prenehal, Hrvatska pa je takoj po ustanovitvi države usmerila svojo zunanjo trgovino na Italijo in Nemčijo.

= **Proizvodnja Fiatovih avtomobilov v Španiji.** Z glavnico 125 milijonov pezet je bila v Madridu ustanovljena delniška družba za proizvodnjo avtomobilov. Ta družba bo na podlagi licence izdelovala avtomobile po načrtih tvrdke Fiat. Podjetje so ustanovile madridske velebanke.

= **Velika atenska banka je prišla v italijanske roke.** Iz Aten poročajo, da je italijanski kapital odkupil večino delnic atenskega zavoda Banque Populaire, ki je ena največjih bank v Grčiji. V zadnjih letih je bila ta banka pod vplivom londonske Union banke.

= **Italijansko-hrvatska železniška pogajanja.** Iz Zagreba poročajo, da je odpotovala v Benetke delegacija hrvatskih državnih železnic k pogajanjem z upravo italijanskih državnih železnic glede ureditve vprašanja italijansko-hrvatske blagovne tarife.

= **Ustanovitev italijansko-madžarske trgovinske družbe.** Iz Rima poročajo, da je bila tam ustanovljena italijansko-madžarska trgovinska d. d. Nova družba bo v Budimpešti ustanovila svojo podružnico ali pa posestrimsko družbo.

= **Jedilno olje iz grozdnih koščic.** Podobno kakor v Porenju so pričeli sedaj tudi na Dunaju izdelovati jedilno olje iz grozdnih koščic. Vinogradniki so morali izprešano grozdje oddati dunajski tvornici, ki je te dni pričela izdelovati olje. Pridobljeno olje se po ukusu in kakovosti lahko meri z ostalimi vrstami jedilnega olja. Tvornica je prevzela stotine vagonov spresanega grozdja in izloča grozdne koščice, ki jih nato v posebnih napravah suši. Tako posušene koščice zdrobijo v mlinu na valjke, nakar pride zmes v napravo za izločitev olja. Zdrobljena zmes gre skozi sistem cevi, kjer se pomeša s pregretim bencinom, ki raztopi olje grozdnih koščic. Po končanem postopku se dobi zmes bencina in grozdnega olja. Laik se bo morda čudil temu načinu izločevanja. Kemiki pa so spoznali, da je tak način izločevanja mogoč brez škode za okus in vonj in tudi brez morebitne škode za zdravje, ker je dana možnost, da se iz mešanice bencina in grozdnega olja docela loči olje, tako da v rafiniranem olju ni več nobenega sledu bencina. Dunajska tvornica je urejena po najnovejših tehničnih načelih.

= **Zaposlitev žen in ujetnikov v Nemčiji.** Iz poročila, ki ga je podal nemški višji vladni svetnik Stothfang o razvoju zaposlitve v Nemčiji, je razvidno, da je število zaposlenih delavcev in nameščencev v septembru 1941 naraslo na 24 milijonov; od tega odpade 14.6 milijona na moške in 9.4 milijona na ženske. V tem številu so sicer upoštevani inozemski delavci, niso pa upoštevani zaposleni vojni ujetniki. Zaposlitev žen se je v vojni znatno povečala in je danes 1 milijon žen več zaposlenih kakor ob izbruhu vojne. Navzlic temu obstoja še znatna možnost zaposlitve ženskih delovnih moči. Skupno število v Nemčiji zaposlenih inozemcev se ceni na preko 2 milijona. Vojnih ujetnikov je zaposlenih 1.6 milijona, od tega polovica v kmetijstvu. V kratkem bodo pričeli v večjem obsegu zaposlovati sovjetske vojne ujetnike.

= **Obratovanje velikega rudnika svinca in cinka v Trepči.** V nasprotju z razširjenimi govoricami, da veliki rudnik svinca in cinka v Trepči ne obratuje objavlja beograjska »Donauzeitung«, da to podjetje zaradi vojne in povojnih razmer ni utrpelo bistvene škode. Z izjemo nekega manjšega rudnika in topilnice cinka v Šabcu so vse ostale rudarske naprave v polnem obratu in podjetju celo primanjkuje delavcev. Topilnica svinca v Zvečanu pa obratuje z maksimalno možno kapaciteto.

= **Odložitev prisilnih prodaj na Hrvatskem podaljšana.** Kakor smo svoj čas poročali, so bile s posebno zakonsko odredbo vse prisilne prodaje na Hrvatskem odložene za tri mesece. Sedaj poročajo iz Zagreba, da so z novo zakonsko odredbo take prisilne prodaje odložene za nadaljnje tri mesece.

= **Podaljšanje roka za prijavo terjatev proti bivši Jugoslaviji na Spodnjem Štajerskem.** Šef civilne uprave za Spodnjo Štajersko je podaljšal rok za prijavo terjatev in pravic proti bivši Jugoslaviji, in sicer do 20. januarja t. l.

= **Starostne rente za bolgarske kmete.** Bolgarija je prva država v Evropi, ki je uvedla starostno rento za kmete in kmetijsko delavstvo. Na podlagi zakona, ki je bil sprejet že pred daljšim časom, je Bolgarija s 1. januarjem t. l. začela izplačevati prve rente bolgarskim kmetom. Na podlagi zakona je bilo ugotovljeno, da ima pravico do rente okrog 180.000 dela nezmožnih kmetov. Za plačila rent kmetov je v novem proračunu predvidenih 648 milijonov levov.

Zima v Španiji

Madrid, 9. jan. s. Neprestano naletavanje snega močno vira železniški promet v severnem delu Španije. Vlaki na progi Madrid—Saragosa imajo do 17. ur zamude. Na pomoč je bilo treba poslati ponekod pomožne vlake, da so osvobodili zasnežene kompozicije. Isto se dogaja na progi Valencia—Saragosa. Na progi Soria v bližini Ralome je neki potniški vlak bil v pravem pomenu besede zameten. Pomožni vlak je moral pripeljati med drugim tudi živež za potnike. V Saragosi je vihar izdrl drogove telefonske proge in električnega voda ter mnogo dreves. Mraz je zelo občuten na vsem Iberskem polotoku.

Anglosaško premoženje na Kitajskem

Šanghaj, 9. jan. s. Po japonski oceni znaša vrednost premoženja, ki pripada sovražnikom Japonske na Kitajskem, okoli 5 milijard jenov.

Nemška vojaška hrana v civilu

Kakor smo poročali, morajo poslej vse nemške gostilne in gostišča vsak teden dvakrat ves dan imeti na jedilnem listu vojaško kosilo, kakršno prejemajo vojaki na fronti. Kosilo morajo kuharice prirediti po kuhinjskih receptih nemškega državnega zavoda za kuhinjsko umetnost, ki je bil pred meseci ustanovljen ob sodelovanju vrhovnega poveljstva in raziskovalnega odseka za tujski promet v Frankfurtu. Nemški listi izvajajo ob tej priliki, da je novi zavod začel dajati svoje prve sadove. Naj že bo v hotelski restavraciji ali v skromnem gostišču — povsod se bo nemški gost dvakrat v tednu vsedel za mizo, da mu postrežejo z isto skromno jedjo, s kakršno se dnevno hranijo milijoni nemških vojakov.

Temeljna resnica — izvaja frankfurtski dnevnik — da »maršira vsaka armada z želodcem«, kakor je rekel Napoleon, in pa dejstvo, da vojak ne razpolaga s preobsežnim jedilnim listom, stavljata vojno oskrbo pred posebno odgovorne naloge. Vojni kuhar je v dolgi verigi od skladišča do poljske kuhinje najvažnejši mož. Če se zdaj v Nemčiji vojaški jedilnik prenaša v civilno življenje, se bodo pač pokazale po gostilnah iste posledice, kakor pri prehrani vojaštva. Vsak kuhar in kuharica mora v takih okoliščinah znati z najskromnejšimi sredstvi ustvariti, kar se največ da. Vsak gost pa mora sprevideti, kaj vse od njega zahteva vojna. Nova uvedba omogoča, da se prehrana ravna po letnih časih in po zalogi, ki je pač na razpolago. S poenostavljenjem kuhinje si opomorejo gostišča, ki trpijo zaradi pomanjkanja osebja.

Uvedba vojaške kuhinje v civilu, nadaljuje frankfurtski dnevnik, pa utegne biti prav pomembna za bodoči razvoj prehranjevalne prakse. Zdaj se nudi prva večja priložnost, da se tudi na nevojaškem področju uveljavijo vse tiste pridobitve, ki jih je dognala praktična raziskava za prehrano vojske v teku zadnjih let. Gospodarski vodja frankfurtskega zavoda dr. Ziegelmayer od vrhovnega vojaškega poveljstva je splošne prehranjevalne smernice za vojno dobo in tudi za poznejši mir takole označil: izkoristiti je treba vse, kar doslej še ni bilo izkoriščeno; ustvariti je treba visoko vredna hranila; živila se morajo čim dalje dobro držati, ne da bi izgubila na hranivosti; pridobivanje živil je treba kakovostno izboljšati, obenem pa je tudi treba ustvariti nova živila z uporabo novih ali doslej premalo uporabljenih surovin. V podrobnostih obsegajo te smernice obsežen program: pridobivanje beljakovine, kvasa in lesnega sladkorja, različno hlajenje živil, suhe konzerve v obliki praška in še marsikaj novega. Vse, kar je bilo bistveno pridobljenega z obsežno znanstveno literaturo in s celo vrsto kuhinjskih preizkušenj, vse, kar je potrebno za prehrano vojske na fronti, je strnjeno v priročno knjigo, ki obsega nekaj nad 100 strani. To je nemška vojaška kuhinjska knjiga, kakršne nima druga vojska na svetu.

Kar se je pri vojaštvu izkazalo za pravilno in koristno, seveda ne bo v celoti prenešeno v civilne razmere. Marsikaj bi se tudi ne dalo prenesti. Vojaštvo je na primer napravilo odlične preizkuse s sojino moko, katere pa ni mogoče dati na razpolago civilnemu prebivalstvu, ker je pač soje v Nemčiji vse premalo. Velika prehranjevalna industrija, ki je bila v Nemčiji ustvarjena za potrebe vojaške preskrbe in je začela izgotavljati mnogovrstna živila, bo tudi še v bližnji bodočnosti obratovala predvsem za vojsko in ne za civilne potrebe. Ne more se podcenjevati delo, pravi člankar, ki ga opravljajo vojaške preizkuševalnice in vojaške učne kuhinje, ker bodo vse te pridobitve v splošni nemški prehranjevalni politiki prej ali slej koristile slehernemu nemškemu gospodinjstvu.

A bordo di un sommergibile italiano in crociera di guerra nel Mediterraneo: al pezzo di prora — Na krovu italijanske mornarice, ki križari po Sredozemskem morju: mornarji pripravljeni na borbo na krovu podmornice

Ob upokojitvi zglednega vzgojitelja

V pokoj je stopil gimnazijski ravnatelj Martin Mastnak

V Jagodini v Srbiji je bil 1. decembra 1941 upokojen bivši ravnatelj klasične gimnazije g. Martin Mastnak. G. ravnatelj je doma v bližini Slomškovega rojstnega kraja in je služboval pred svetovno vojno kot profesor v Gorici, kasneje v Celju, leta 1931. pa je prevzel ravnateljsko mesto na mariborski klasični gimnaziji. Po odhodu v Srbijo je pomagal opravljati ravnateljske posle na jagodinski gimnaziji.

Poslavlja se od šolske službe vzoren šolnik, pravičen in srčno dober predstojnik, enak opriljubljen pri svojih profesorjih kakor pri dijakih. Kot klasični filolog je skrbel, da se je humanitas na njegovem zavodu poglobila. Z veliko vnemo je pomagal učiteljem slovenščine in zgodovine ne samo z nasveti, nego tudi z nabavljanjem knjig za knjižnice, enako pa se je zanimal tudi za druge predmete, da so se predavali res v skladu s sodobnim stanjem znanosti. Šolskemu poslopju je oskrbel novo in lepše lice, prav tako je obnovil notranjo opremo.

Kar g. ravnatelja najbolj odlikuje, je pa njegova velika srčna dobrota. Ni bil samo skrben oče vsem revnim dijakom, nego človek v najboljšem pomenu besede, ki je vse razumel in z nasmeškom prehajal preko vseh majhnih napak in nerednosti — pri profesorjih kakor pri učencih. V dijakih je zmeraj gledal svoje prijatelje, iščoč in poudarjajoč tudi pri slabših njihove dobre strani; ni bil prijatelj ne strogih kazni ne velikega števila dvojk. Zmeraj se je trudil, da je čim več dijakov rešil »študentovske smrti« — saj je dovolj značilno, da pri maturah, ki jim je predsedoval, nikoli ni padel noben dijak za vse leto. Kolikor mu je dopuščal skoro odmerjeni čas, se je rad udeleževal javnega življenja in je bil vedno zvest svojim vzvišenim idealom. Odpočitek od dela pa je iskal pri svojih čebelah. — Njegovi, po raznih krajih raztreseni prijatelji mu želimo, da preživi v krogu svoje družine mnogo srečnih let!

Zaključno obdarovanje za Befano

Ljubljana, 9. januarja.

Prireditve Zveze fašijev v Ljubljani ob priliki fašistične Befane so se včeraj zaključile ob 16.30 na sedežu Zveze z nadaljno razdelitvijo darov. Ob tej priliki so se zbrale v dvorani številne revne žene iz vseh okrajev mesta, ki jih je nagovorila pokrajinska zaupnica ženskih fašijev. Orisala jim je pomen ukrepov, ki jih je režim izdal in jih še izdaja, da pomaga na vse načine revnim in potrebnim. Takoj nato so bile žene obdarovane. Vsaka je dobila zavoj s toplimi oblačili in jestvinami.

V Nemčiji ni treba prodati predmetov iz izložbe

Reklamni oddelek nemškega gospodarstva uradno objavlja: V javnosti je razširjeno prepričanje, da so trgovci dolžni prodajati stvari iz svojih izložb. To mnenje je zmotno. Ker dosedanja pojasnila o tisku očitno niso zadostna, da bi se ta zmota pojasnila, se ugotavlja naslednje: 1. Posamezni predmeti in zavitki se lahko samo tedaj razstavljajo v izložbi, če je v trgovini zadostna količina takšnega blaga ali če jo je z gotovostjo v kratkem pričakovati. 2. Če je blago v trgovini razprodano, lahko izložbeni predmeti še ostanejo v izložbi na ogled, vendar ne dalje kakor mesec dni. 3. Če ni zadosti blaga, ki bi se moglo ponujati v izložbi, se lahko posamezni predmeti razstavijo v izložbi izjemoma tudi tedaj če odgovarjajoče blago v trgovini ni na prodaj. Toda take predmete je treba vidno označiti kot razstavljene vzorce. Kopiranje »razstavnih vzorcev« ni dopustno in naj se ta izjema le v majhni meri izkorišča. Kupovalec nima pravice, da bi zahteval kak predmet iz izložbe. V današnjih časih pač trgovci ne morejo pogostokrat preurejati svojih izložb, so pa upravičeni, da držijo svoje izložbe v spodobnem redu. Kupujoče občinstvo naj ima za to razumevanje.

Svečana otvoritev šolskega leta v Mali Loki

Novo mesto, 9. januarja

V četrtek dopoldne je bila v Mali Loki svečana otvoritev novega šolskega leta tamošnje kmetijske gospodinjske šole, ki jo že deset let vodijo šolske sestre. Otvoritvi šolskega leta so prisostvovali zastopnik Visokega komisarja, delegat ministrstva za kmetijstvo pri Visokem Komisarijatu in Prevodu g. dr. Moseri, načelnik kmetijskega oddelka Visokega Komisarijata g. inž Anton Podgornik in zastopnik novomeškega okrajnega komisarja politični tajnik g Varini.

Otvoritev se je pričela s slavnostno službo božjo, kateri so poleg učnega osobja in učenk prisostvovali tudi visoki gostje. Po službi božji je v učnih prostorih spregovoril učnemu osebju in učenkam zastopnik Visokega Komisarja g. dr. Moseri, ki je z daljšim nagovorom v imenu Visokega Komisarja otvoril novo šolsko leto. V nagovoru je g dr. Moseri naglasil veliki pomen gospodinjskih šol, saj je ena glavnih narodnih potreb v dobrih gospodinjah. Zlasti danes podpirajo gospodinje vsaj tri ogle vsaki hiši in zato si tudi Visoki Komisarijat prizadeva, da s podpiranjem gospodinjskih šol izšola čimveč dobrih in resnih gospodinj. Politični tajnik g Varini je v imenu Visokega Komisarja Eksc Graziolija dal eni izmed gojenk lep dar v gotovini, nakar so si gostje ogledali gospodarska poslopja in se posebno zanimali za vzorno urejene hleve, v katerih goji šola govejo živino montafonske pasme solčavske ovce, svinje požlahtnjene nemške pasme, kunce angorske pasme in štajerske kokoši.

Gostje so si nato še ogledali predilnico, šivalno dvorano, pralnico, novo mlekarno in mesarijo in vse učne prostore. Na drobno so se zanimali za poslovanje gospodinjske šole, za njeno oskrbovanje in zdravstveno stanje učenk. Po ogledu je priredilo vodstvo gospodinjske šole med, nakar so ob 14. uri gostje zapustili zavod.

V novem šolskem letu je vpisanih v ta važni zavod 41 učenk iz vseh krajev Ljubljanske pokrajine. Enajst mesecev se bodo šolale v vseh gospodinjskih predmetih. Razen šolskega dela posveča zavod največjo pozornost plemenski reji domačih živali ter preskrbuje prostrano okolico s plemensko živino.

Iz življenja na Hrvatskem

Polkovnik Giglioli umrl. Nenadne smrti je v Zagrebu umrl predstojnik italijanske vojaške misije polkovnik Giglioli.

Preskrba z živili vedno boljša. Iz pokrajine javljajo, da so začeli kmetje dovažati na trg živila v vedno večji množini. V Zagorju so na primer prodajali surovo maslo 10 do 20 kun izpod najvišje dovoljene cene, jajca pa, ki so bila v decembru po 5 kun, se odslej dobe po 3 kune kos. Časopisi pišejo, da je to uspeh vešče protidraginjske politike.

Zbiranje volne. Zagreb je bil na dan sv. Treh kraljev v znamenju zbiranja volnenih predmetov za hrvatsko vojsko. Vodstvo zbiralne akcije, ki se vrši po vzgledu nemške, je prevzel državni tajnik v vojnem ministrstvu inž. Kralj. Zbiranje samo je poverjeno zagrebškim ženskim društvom, s katerimi je imel inž. Kralj daljšo konferenco. 28 zbiralnic bo poslovalo ves teden.

Knjiga za vojake. V založbi tiskovnega oddelka vojnega ministrstva je izšla knjiga z naslovom »Vzgoja in pomen hrvatskega vojaka«, ki jo je spisal maršal Kvaternik. Pred izidom knjige je izšlo dnevno povelje Poglavnika, vrhovnega poveljnika hrvatske vojske, v katerem je poudarjeno, da je dolžnost vsakega vojaka čitati to knjigo, ki jo preveva stari junaški duh hrvatstva. Biti ali nebiti je za hrvatski narod vprašanje, na katerega ima odgovor hrvatska vojska.

Posvet o obmejnem prometu. V Varaždinu je bila te dni konferenca o praktični uporabi sporazuma z dne 3. decembra 1941 o malem obmejnem prometu med Madžarsko in Hrvatsko.

Banja Luka dobi relejno radijsko postajo. Zagrebška radijska oddajna postaja pripravlja v Banja Luki postavitev relejne postaje.

Za pomočnika tiskovnega atašeja pri rumunskem poslaništvu v Zagrebu, je bil imenovan Konstantin Nicoara.

Zagreb dobi mestno pogrebno podjetje. Občinski svet zagrebške občine je sklenil ustanoviti svoje pogrebno podjetje. Pogrebi pa ne bodo monopolizirani, ampak ima podjetje le namen omogočiti tudi manj premožnim slojem njihove rajnke pokopati dostojno in poceni.

Poglavnik na Sljemenu. Preteklo nedeljo je Zagrebško goro obiskalo mnogo meščanov. Še posebno mnogo sportnikov pa je zvabilo na Sljeme tekmovanje v smučanju za prvenstvo države. Snega je namreč padlo že toliko, da ga je za vse vrste sporta dovolj. Kmalu popoldne se je med obiskovalci razširila vest, da je prišel s svojo družino na Sljeme tudi Poglavnik. Povsod, koder je hodil, so Zagrebčani svojega vodjo veselo pozdravljali.

Oddaja imovine bivšega Hrvatskega Sokola. Oblastva pozivajo vse člane bivšega Hrvatskega Sokola, ki imajo v posesti kakršnokoli njegovo lastnino, da jo brezpogojno oddajo v prostorih »Griča« do 15. t. m.

»Borba združene Evrope«. Preteklo nedeljo je dobil 20.000 obiskovalec te razstave razpisano nagrado — radijski aparat. Sreča si je izbrala Josipa Vidakovića iz Koške.

Gledališka menza v Zagrebu. Že več mesecev so se vršile priprave za osnovanje gledališke menze. Zdaj se je po prizadevanju upravnika prof. Žanka posrečilo oživotvoriti to ustanovo. Menza posluje v Kukovičevi ulici 5, v prostorih prejšnje restavracije Gaspić.

Zlatar - Bistrica je dobila električno razsvetljavo. Državno električno podjetje, ki dela na elektrifikaciji Hrvatskega Zagorja, je te dni priključilo na daljnovod mesto Zlatar - Bistrico.

Smrt bivšega sarajevskega župana. 56 let star je v Sarajevu nenadno preminil Erhemaga Bičakčić, bivši sarajevski župan in ravnatelj Mestne hranilnice. Pokojni je igral vidno politično vlogo med hrvatskimi muslimani vseh zadnjih 20 let. Bil je bližnji sodelavec podpredsednika vlade dr. Džaferbega Kulenovića. Pogreba so se med drugimi predstavniki oblastev in številnega občinstva udeležili tudi reis-ul-ulema Fehim Spaho in veliki župan Ismet beg Gavran - Kapetanović.

Zbiranje knjig o židovskem vprašanju. Državni poročevalski in propagandni urad prosi vse tiste, ki imajo kako knjigo o Židih, izišlo na področju nezavisne države Hrvatske od najstarejših časov do danes, da jo izroče njemu. To velja tudi za knjige, ki niso pisane v hrvaščini.

Tovorni promet z Bosno obnovljen. S takojšnjo veljavnostjo se prevzemajo vsakovrstne pošiljke za postaje v Bosni preko Bosanskega Broda.

Novi člani Hrvatske akademije znanosti in umetnosti. S Poglavnikovo odredbo so bili imenovani za člane Hrvatske akademije znanosti in umetnosti: vseučiliški profesor dr. Krunoslav Babič, prof. likovne akademije Ljubo Babić, upokojeni vseučiliški profesor dr. Dragutin Boranić, poslanik dr. Mile Budak, upokojeni srednješolski nadzornik Vladoje Dukat, upokojeni vseučiliški profesor dr. Artur Gavazzi, vseučiliška profesorja dr. Mihovio Gračanin in dr. Ljudevit Hauptmann, upokojeni profesor Hamdija Kreševljaković, upokojeni vseučiliški prof. dr Vinko Krišković, vseučiliški prof. dr. Mihajlo Lanović, upokojeni vseučiliški profesor dr. Edo Lovrić, Martin Pilar, dr. Milan Rešetar, vseučiliška profesorja dr. Željko Marković in dr. Anton Šercer, upravitelj etnografskega muzeja dr. Božidar Širola, svetnik Stola sedmorice dr. Miroslav Šantek in upokojeni ravnatelj gimnazije Vladimir Nazor.

Nov rektor visoke pedagoške šole. Redni profesor visoke pedagoške šole v Zagrebu dr. Gustav Šamšalović je bil s Poglavnikovo odredbo imenovan za rektorja iste šole.

Nova vseučiliška profesorja. Zagrebški zdravnik dr. Djuro Vranešić je bil imenovan za rednega profesorja medicinske fakultete, dr. Ibrahim Ruždić pa za izrednega profesorja medicinske fakultete v Zagrebu.

Tečaji za delavske in nameščenske voditelje. Ministrstvo za korporacije bo v svrho ideološke izobrazbe priredilo v času od 13. do 23. t. m. sindikalno prosvetni tečaj za delavske in nameščenske voditelje, ki ga bodo morali vsi obvezno obiskovati.

Iz Spodnje Štajerske

Še do nedelje zvečer bo zbirala Spodnja Štajerska za vojake na vzhodni fronti. Listi prinašajo vsak dan podrobnosti o uspehih zbirke in pravijo: Doslej je bilo darovanih že nešteto zimskih oblačilnih predmetov, smuči, smučarskih in gorskih čevljev. Toda fronta potrebuje še mnogo več in potrebuje te predmete takoj. Naj se zdi kak košček blaga še tako neznaten, vendar se da iz njega kaj koristnega napraviti, na primer: varovalci ušes, nosu in kolen. O smučkah naglašajo listi, da jih je treba smatrati za orožje, ki pripada vojakom na vzhodni fronti. Tam z njimi ne bodo uganjali sporta, marveč bodo smučke služile borbi nemškega naroda. Vsi smučarji so se sicer ločili od smučk z živimi spomini na najlepše dni, ki so jih preživeli v svobodni prirodi, toda poslej bodo pač hodili v gore peš, saj se da tudi tako občudovati lepoto prirode.

Življenje in umiranje. V Rogaški Slatini se je civilno poročilo več parov. Poročni obred je opravil župan inž. Miglitsch, ki je vsakedu paru podaril Hitlerjevo knjigo »Mein Kampf«. Poročili so se Gregor Škorc in Ana Vehovarjeva, Henrik Imenšek in Ljudmila Tariga, Mihael Polajžar in Julijana Šketova ter Janez Lagoda in Jozefina Hraškova. — V Mariboru je umrla 46letna Hermina Babnikova, v bolnišnici pa 52-letna zidarjeva žena Margareta Majhnova od Sv. Jakoba. V Rogaški Slatini je umrla 80letna gospodinjska pomočnica Josefina Firbasova, ki je bila živ vzgled zveste službe. Več kakor 60 let je službovala v rodbini zdravnikove žene Hoislove. Imela je lep pogreb in je bilo položenih več vencev. Po daljšem trpljenju je umrla v Jarenini v starosti 35 let učiteljica ga. Mina Babnikova. Pokopali so jo včeraj popoldne na Pobrežju. Nadalje je umrl v Mariboru Ludvik pl. Raizner, podpredsednik hrvatskega banskega stola v pokoju. Učakal je visoto starost 92 let. Pokopali so ga v četrtek popoldne na Pobrežju.

Izpremenba v vodstvu socialnopolitičnega urada. Dosedanji vodja socialnopolitičnega urada pri zveznem vodstvu Heimatbunda, dr. Neumann, je razrešen z veljavnostjo od 1. decembra 1941 in mu bo najbrž poverjena kakšna nova naloga. Vodstvo urada je prevzel Franc Gillming, ki je doslej vodil socialnopolitični urad za Maribor in okolico.

V pokoj je stopil z novim letom dolgoletni bančni kontist mariborske podružnice celjskega Kreditnega zavoda Mihael Mohr, ki se je zelo vnemal za razvoj kolesarskega sporta na Spodnjem Štajerskem. Star je 70 let.

Iz mariborskega gledališča. V četrtek zvečer je bila premiera operete »Tri stare škatlje«, ki jo je napisal predlanskim umrli nemški skladatelj Walter Kollo in ki je bila lani uprizorjena tudi v Ljubljani. — Prihodnji četrtek bo prirejen večer komorne muzike in bo nastopil znani Michlov kvartet iz Gradca.

Požar zaradi neprevidnosti. V nekem mariborskem velikem podjetju je nastal požar, ki ga je zakrivila neprevidnost uslužbenca. Zgorela je baraka. Na pomoč so bili poklicani mariborski gasilci, ki so ogenj kmalu zadušili in tako preprečili večjo škodo.

Nesreče. Na Breznem na Pohorju je padajoče drevo oplazilo 29letno posestnikovo ženo Marijo Gaubetovo in ji prizadejalo smrtno nevarne poškodbe. Prodajalka Zora Justnikova iz Maribora se je poškodovala pri padcu na poledeneli cesti. Na Fali je spravljal 41letni delavec Ludvik Repas na saneh repo v dolino pa je s sanmi vrel padel čez nevarno pobočje in si nalomil hrbtenico. Poškodovanci ležijo v mariborski bolnišnici.

Obnovite naročnino!

Fani

Vsak dan v teku petih tednov sta se Fani, hči morskega ribiča, in rekonvalescent Mile srečala na koncu malega muškega nasipa in se vprašujoče spogledovala, ne da bi kaj rekla. Ona je prihajala pomagat svojemu očetu in svojim bratom izlagat iz barke košare lepih svežih rib. On pa je hodil vdihavat morski zrak, ki mu je bil nujno potreben, da bi se popravil.

Ko so bile vse košare rib izkrcane in so se njih luske svetile vzdolž celega pomola, so se možje ponosno gugaje vračali v svojih velikih gumijastih škornjih. Odnesli so mreže iz ladjice, jih zmetali na obalo in tu jih je Fani krpala.

Fani je ljubila ta posel in ga je dobro opravljala. Potrgane petlje je popravljala z izredno spretnostjo; tu in tam pa se je ustavila in gledala na morje. Imela je velike zelene oči, majhna nežna usta in zlate lase . . . Ko je Fani končala delo na nasipu ji je Mile sledil na obalo. Bil je z juga, iz dežele temnopoltih deklet; Faniki lasje in njena mlečna koža so mu bili kakor sen.

Še nikoli se ji ni upal nič reči, kajti zdelo se mu je, da ta mlada deklica ni nikaka klepetulja, poleg tega pa si je mislil, da bi bil med velikimi zlodeji, ki so se vrteli okrog te lepe pojave, lahko njen zaročenec. Mile se je zato vsedal na pesek, zadovoljil se je s tem, da je gledal Faniko z večjo pozornostjo kakor se spodobi.

Da bi se obvladala, je Fani često pričela peti. Dejstvo, da je bila tujcu zelo modra deklica, ji je ugajalo. V resnici je bilo že mnogo fantov zaljubljenih vanjo, toda bila je ponosna, imela je hladno srce in se ni brigala niti za ljubezen niti za možitev.

Čeprav se je delala, kakor da ne bi videla Mileta, je vendar zapazila na njem mnogo potankosti. Imel je zelo lepe črne oči, ki pa Faniki izpočetka niso ugajale. Nikoli ni videla nič lepšega od njenih rdečkastih rojakov. Smešen se ji je zdel človek, ki ni vse večere hodil po kabaretih, ki ni pijančeval in ni čikal in ki jo je lahko ure dolgo motril, ne da bi se premaknil. Da, to se ji je zdelo čudno.

Pozneje ji je to ugajalo in ona je bila tista, ki je nekega lepega jutra prva spregovorila.

»Kako gre«, je rekla, »kaj ste si napravili, da tako šepate?«

Vzravnal se je in videla je, da čudovito živahno giblje, kadar hoče.

»Imel sem nesrečo z avtomobilom. Šofer sem. Prsni koš imam strt in noga mi tiči v mavcu. Ker nimam staršev, so se moji gospodarji ukvarjali z menoj. Oni so me tudi poslali semkaj.«

Položila je na tla svitek nitke in svoje dolge šivanke in se vsedla poleg njega.

»Gotovo ni veselo biti bolan, če je človek sam? Ni dobro biti sam!«

Trenutek se je obotavljal, preden je odgovoril.

»Dozdaj se mi je videlo to bolj prijetno; svoboden sem lahko napravim karkoli hočem. Ne zaslužim malo denarja. Takega življenja, kakršno je vaše, nisem nikoli videl od blizu; tega nisem bil navajen.«

Nasmehnila se je malce in rdečica ji je planila v lica.

»To je pač čudno,« je rekla, »in zdaj?«

»Ko vas sedaj v tem kraju vidim vse, vsako skupino v svoji hiši, s svojo ladjico in se zdi, da se tako dobro razumete, si pravim, da sem bil tepec . . . In to me spravlja v obup.«

Tako jo je gledal, da se je v zadregi dvignila in se podala k svojim mrežam.

»Če obupujete«, je rekla, »ne boste nikoli ozdraveli.«

Vzdihnil je.

»Toliko slabše!«

Njuna pogleda sta se srečala, potem sta se obrnila. Fani je delala, delala. Mile je, ležeč na hrbtu, opazoval sivo nebo. Fani si je mislila, da mora biti šofer v velikem mestu važna osebnost. Samo da je videla obleke iz tujine, pa je takoj ugotovila, da je to človek po njenem okusu. Tu na morju je resda pri družini, toda mnogokrat se ne najedo sitega. Često je Fani tudi slišala praviti, da sije v južnih pokrajinah vedno sonce. Biti rojen v deželi, kjer je vedno sonce! Kako čudovito! . . . In ugotovila je, da ta mladi človek nima pravice biti žalosten . . .

Ni zaključila; toda ko je končala z delom, se je obrnila proti neznancu.

»Veseli morate biti in ozdraveti. Na svidenje gospod!«

Odhajala je že, ko je videla da je fant zaradi rane le polagoma vstal in ji sledil.

»Poslušajte«, je rekel, »kako vam je ime?«

»Fani, in vam . . .?«

»Mile . . . Poslušajte . . .«

Stisnil je ustnice in prijel malo rožo, ki si jo je bila zataknila za bluzo.

»Poslušajte . . ali bi bili jezni pri vas, če bi pripeljali s seboj tujca?«

Živo je zardela, misleč na revščino svoje hiše in na robatost onih, ki tam prebivajo.

»Oh ne!« je rekla, »toda nismo bogati, veste, in to vam pač ne bo ugajalo . Nič nimamo, nič vam ne moremo ponuditi!«

Do ušes je bila rdeča.

»Oh,« je bleknil, »drugi morda ne . . toda vi . . .«

Tresoča se sta ostala drug poleg drugega. Mile je bil ginjen in znoj mu je orosil senca . . . Fani se je izraševala, če morda ne sanja . . . Prvič v življenju je stala ginjena poleg moškega in bala se je, strašno se je bala, da se tujec ne bi motil glede nje. Ni bila drugega ko ribičeva hčerka, pa ni hotela, da bi ji kdo dvoril drugače kakor zaradi lepšega. In vendar, kako ji je ugajal zdaj ta dečko!

»Jaz?« je vprašala in gledala z nežno bojaznijo lice mladeniča, ki se ji je ulizalo.

»Vi!« je rekel. »Čudovite stvari mi lahko nudite!«

Ne da bi dokončal stavek, je prijel s svojo rjavo roko rožo, ki jo je imela v nedrjih in jo dvignil k svojim ustnicam. »Verjeti mi morate«, je rekel, »ne bojte se me . . .!«

Toliko nežnosti je bilo v njegovih očeh, da se je zdelo Faniki morje, vse obrežje, ki je spalo v megli, kakor naenkrat poplavljeno z bleščečo svetlobo. Ni zahtevala nazaj svoje cvetke; držeč roko na ranjenca je počasi rekla:

»Nu, dobro! Pojdite in naslonite se name, Mile, kajti daleč je ranjencu odtod do doma . . .«

J. B. R.

Zdravilni strup

Preobčutljivost, ki je lastna nekaterim ljudem, tudi čebelarjem, glede čebelnega strupa in ki se kaže v drastičnih primerih s tem, da se telo človeka, ki ga je pičila čebela, v nekoliko minutah pokrije z neštetimi, hudo srbečimi izpuščaji, se da pod ugodnimi pogoji razmeroma enostavno odpraviti. Čeprav ta metoda ni v vseh primerih učinkovita, bi moral vendar vsakdo, ki se boji takšnih posledic, po čebelnem piku, poskusiti z »desensibilizacijo«, to je s postopkom, po katerem postane organizem neobčutljiv za čebelni pik. V ta namen se uporablja zopet čebelni strup sam! Začeti pa je treba seveda z zelo razredčeno mešanico, zdravnik bo pri prvem poskusu uporabil najbolje strup, ki je razredčen v razmerju 1 : 1,000.000.

Čebelarji, ki bi bili tako občutljivi za čebelne pike, so sicer prilično redki, kajti osebe, ki se jih drži takšna nerodna občutljivost, si pač ne bodo izbirale čebelarskega poklica in opravila. Vendar pa jih je tudi razmeroma malo, ki bi bili za čebelni strup povsem neobčutljivi. Pri neki anketi, ki so jo izvršili med nemškimi čebelarji, so ugotovili, da je popolnoma neobčutljivih čebelarjev le 10 odstotkov, 66 odstotkov jih je bilo razmeroma neobčutljivih, ostali pa so se uvrščali med bolj ali manj preobčutljive. V splošnem lahko rečemo, da je čebelni pik precej nedolžna zadeva, pa čeprav se tu in tam zgodi tudi kakšen smrtni primer, n. pr. tedaj, če je nekdo s kosom z marmelado namazanega kruha požrl kakšno čebelico, ki ga je pičila v goltanec in ga je oteklina potem zadušila. Toda to so le prav redki, izjemni primeri.

Zdravniki, ki so v prejšnjih časih predpisovali kvečjemu kakšno mazilo ali kaj podobnega proti čebelnemu piku, delajo danes baš nasprotno. Sicer ne prepisujejo direktno čebelnih pikov, vendar pa čebelni strup, n. pr v primeru revmatskih obolenj. V najnovejšem času uporabljajo čebelni strup tudi proti nekim obolenjem zob in ustne dupline. Strup, ki je postal na ta način dobrotnik mnogih bolnikov, pridobivajo tako, da puste čebele pikati pripravno maso, n. pr. papir, in ga potem pridelujejo iz te mase, napolnijo v cevke in ga dajejo v tej obliki zdravnikom na razpolago.

V higienskem zavodu monakovskega vseučilišča so pred kratkim napravili zanimive poskuse, da bi natančno proučili učinke tega strupa, ki so ga pridobili iz pikov milijonov čebel. Če so razredčeni čebelni strup spravili v zvezo s streptokoki in stafilokoki, torej nad vse nevarnimi bolezenskimi klicami, so ti bacili poginili. Toda čebelni strup ni moril samo nevarnih klic oziroma jim preprečeval, da bi se njihove kulture razvijale, temveč je razkuževal tudi tako zvane »nosilce klic«, n. pr. svilene niti, ki so jih prepojili z bakterijami, jih posušili in položili potem v prmerno redivo. Če so bili niti prej obravnavali s čeblnim strupom, se v redivu ni razvila nobena bacilna kultura, ker so pač bacili na preparirani niti poginili, v nasprotnem primeru pa so se bacili razmnožili.

Iz tega seveda ne smemo izvajati, da bi se dal čebelni strup uporabljati na veliko kot razkužilo. Za ta namen imamo na razpolago dosti drugih snovi, ki so enako učinkovite in ki jih je pred vsem dosti lažje pridelati v velikih količinah. Vsekako pa nam dajejo ti poskusi zanimiv vpogled v učinke tako mnogostranske naravne snovi, kakršna je čebelni strup, ki smo se ga nekoč kvečjemu bali, danes pa vemo ceniti njegove dragocene lastnosti.

Čudna idila

Ksenija, lepa in mlada vzgojiteljica iz carigrajske četrti Pere, se je dala pred dvema letoma ločiti od svojega moža, s katerim je imela dva otroka. Ločitvena sodba še ni bila padla, ko je našla že ljubavnika, lepega in mladega moškega. Izraz »je našla« je sicer malo netočen, kajti bil je mladenič, ki jo je nekega dne ustavil na ulici.

Ksenija je poštena ženska in tako je dala mlademu človeku vljudno razumeti, da je že prekoračila dobo flirtanja in da ima svoje izkušnje za seboj. Učinek teh besed je bil ta, da se je mladenič še bolj blazno zaljubil vanjo. Stekel je h Ksenijini materi in ji dejal:

»Gospa, moje ime je Adnan. Nisem še toliko star, da bi moral k vojakom, pa prosim ponižno za roko vaše hčere, ki jo bom osrečil, ker jo obožujem in ker tudi ona mene ljubi. Za vse ostalo pošljem svojo mater k vam, pa se pogovorite ž njo.«

Adnanova in Ksenijina mati sta sklenili, naj se poroka odloži do dne, ko bo mladenič opravil svojo vojaško dolžnost. Med tem pa sta se mlada človeka zaročila in sta živela srečne dni.

Toda nekega dne, ko je bila izkušena in za prazno flirtanje prezrela Ksenija pri svoji bodoči tašči, ji je ta dejala nenadno:

»Dragi otrok, sedaj se mi zdi, da je ta komedija trajala že dovolj dolgo. Treba je, da se konča, saj vendar veš, da je šala in da je Adnan ženska, kakršna si ti . . .«

Ksenija, ki pa vsega tega ni vedela, se je razljutila in je v moškega preoblečeni mladenki prepovedala vstop v svojo hišo. Adnan je postal oziroma je postala naravnost divja, ko je zvedela, da je mati razkrila njeno skrivnost. Pričela je prosjačiti okrog Ksenije, ji zatrjevati, da jo ljubi in na zadnje je prešla k grožnjam, tako da je postala prava nadloga in nevarnost.

Tako je Ksenijina družina na zadnje sklenila, da izroči grozeča Adnanina pisma sodni oblasti in ta bo imela sedaj priliko, da spravi zamotano in čudno idilo v red.

Africa Settentrionale: Durante un'azione di una postazione italiana di artiglieria di grosso calibro — Italijansko težko topništvo v borbi v Severni Afriki

Odtisi pasjih smrčkov

V Zedinjenih državah postane po neki statistiki letno okrog 40.000 plemenitih psov plen tatov. Od vseh teh jih pozneje najdejo in vrnejo lastnikom komaj nekoliko desetoric. Zaradi tega je policija stalno premišljevala, kako bi našla način, po katerem bi se dali psi zanesljivo identificirati. Ugotovili so, da so si odtisi pasjih smrčkov med seboj tako različni kakor odtisi človeških prstov in da ni psa, ki bi dajal popolnoma enak odtis kakor drug pes. Zaradi tega so pozvali lastnike psov, naj posnamejo odtise pasjih smrčkov in naj jih predado s podrobnimi opisi pasme, barve, višine in drugih značilnosti policiji, ki misli urediti poseben arhiv za pse plemenitih pasem. Čim obsežnejši bo ta arhiv, tem lažje bo ugotoviti, kam izginjajo ukradeni psi. Tako misli vsaj policija, verjetno pa je, da rojijo Američanom po vstopu v vojno po glavi hujše skrbi, nego so psi plemenitih pasem.

Občina s petimi prebivalci

Občina Regenstein pri Blankenburgu v Harzu je najmanjša občina na nemškem ozemlju. Poleti šteje sedem prebivalcev, pozimi pa celo samo pet, in sicer so to vaški gostilničar in njegova družina s kuhinjskim osebjem. Gostilničar je sam svoj predstojnik, župan, poročevalni uradnik in policist. Regenstein pa je zanimiv še v drugih pogledih. Zgodovina teh nekoliko hiš, ki so prilepljene kakor lastavičja gnezda ob grajsko razvalino, sega celo tisočletje nazaj. Grad je po roparskih podvigih, odkupih, zastavah ali borbah v teku stoletij ponovno menjal svoje gospodarje, dokler ni pripadel Pruski. Friderik Veliki je dal grad porušiti in s tem je izgubil vsako strateško vrednost. O gradu pripovedujejo danes samo še pripovedke, življenje pa se je ohranilo v mali občini, ki razvaline »upravlja«.

Japonci se izseljujejo v Mandžukuo

Po novem petletnem načrtu japonske vlade se bo v kratkem pričelo velikopotezno preseljevanje japonskih družin v Mandžurijo. Izselilo se bo tja 220.000 družin, tako da jih bo s tistimi, ki že tam prebivajo, v petih letih skupaj 300.000. Za uresničenje novega načrta bo vlada poslala v Mandžukuo pred vsem 130.000 članov mladinskih organizacij. Ta ukrep je potreben, da se doseže v sedanji vojni na Pacifiku najožje sodelovanje z Mandžukuom in da se zaščitijo obrambne naprave na severu.

Prebivalstvo Švice

Iz Berna poročajo, da je po podatkih zadnjega ljudskega štetja, ki so jih sedaj zaključili, v Švici 4,250.000 prebivalcev. V primeri z ljudskim štetjem 1930. je prebivalstvo naraslo za okroglo 200.000 oseb, kajti tedaj jih je bilo 4,066.000

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Katehet hoče učencem pojasniti pojem »čudeža«. »Če splezaš na visoko, visoko drevo,« pravi malemu Janezu, »in nenadno padeš iz višine štirideset metrov na tlakovano cesto, ne da bi se najmanj poškodoval — kaj je potem to?«

»Slučaj,« pravi Janezek.

»Lahko, lahko,« pravi učitelj. »A če se to še enkrat ponovi?«

»Potem je to sreča!« pravi Janezek.

»Lepo,« pravi učitelj. »A kaj če bi se to zgodilo še v tretjič?«

»Tedaj je to že trening,« je dejal Janezek.

•

»Gospod Porenta, gospod Porenta, pridite hitro domov, vaša žena je padla na stopnicah v klet s steklenico na tla in si je s črepinjami porezala roko!«

»Za božjo voljo! Kdaj se je to zgodilo, ko je šla gor ali ko je šla dol?«

»Ko je šla dol.«

»Kakšna sreča! Tedaj je bila steklenica vsaj prazna.«

•

Zakaj ste prav za prav zapustili prejšnjo službo, Marička?«

»Zakaj, milostiva? Zato ker prej nisem vedela, kako je tu!«

•

Učiteljica: »Zakaj imamo ušesa?«

Dragec: »Za gledanje!«

Učiteljica: »Kakšne neumnosti pa govoriš?«

Dragec: »Res so za gledanje. Če bi ne imeli ušes, kako bi mogli vi, gospodična, natakniti svoje naočnike?«

Posizione italiana avanzata — Prednja italijanska postojanka

sul fronte dell'Africa Settentrionale — na fronti v severni Afriki

Zadnje bivališče Jakoba Casanove

V steno baročne cerkve v Duchcovu so vzidali pred kratkim ploščo, na kateri je napis v starinski frakturi: »Jakob Casanova 1725 Benetke 1798 Duchcov«. Res se lahko prepričamo iz vsakega leksikona, da je sijajni pustolovec in ljubavnik, vitez de Seingalt ali Jakob Casanova, kakor je bilo njegovo pravo ime, umrl v Duchcovu kot knjižničar češkega grofa Waldsteina. V tem mestu oziroma na grofovem gradu so nastala skoraj vsa njegova dela, pred vsem njegovi spomini, ki jih kot živ dokument tedanjega časa čitamo še danes z največjim zanimanjem.

Knez de Ligne pripoveduje v nekem svojem delu, kako se je njegov nečak Jožef Karel Emanuel Waldstein pri beneškem poslaniku v Parizu seznanil s Casanovo. To sicer ni bil več nekdanji ljubljenec vseh salonov in budoarov, zaupnik mogočnih državnikov in soudeleženec pri milijonskih prepovedanih kupčijah, mladi grof je videl pred seboj le izsušenega starega možička z zagorelo poltjo in žarečimi se očmi, možička, ki ga je bila zaznamovala propadajoča starost. Waldsteinu je ta razvalina nekdanjega sijajnega človeka ugajala, to zanimanje pa ni veljalo v prvi vrsti mnogo izkušenemu svetovnjaku, ki je bil prepotoval velik del sveta, ni veljalo toliko duhovitemu kramljaču in nadarjenemu pisatelju, kolikor možu, o katerem je menil, da se razume v zadevah tajnih ved. Grof je trdno verjel v to, da se dado neplemenite kovine spreminjati v zlato, verjel je v kabalistično drevo, v kamen modrosti in usodo, ki je zapisana v zvezdah. Casanova, ki si je znal vedno pomagati z alkimističnimi eksperimenti, če je bil kdaj v kleščah, je sprejel grofovo ponudbo, da bi odšel v Duchcov kot grajski knjižničar. Kot grajski knjižničar naj bi veljal le pred javnostjo, kajti grof se je vendarle preveč bal javnega mnenja prosvetljenega stoletja in ni maral, da bi ljudje govorili o njem, da si je najel čarovniškega izdelovalca zlata. Sicer pa njegovo zaupanje v Casanovove alkimistične spretnosti ni trajalo dolgo. Casanova se je moral kmalu zanimati res samo za grofovo knjižnico in če grofa ni bilo v gradu, da bi starega moža povabil k svoji mizi, je moral starec jesti skupaj s služabniki. Iz njegovega dela vemo, da je to občutil kot največje ponižanje duševnega delavca.

Njegovo življenje v Duchcovu sploh ni bilo srečno. Nekoč je celo pobegnil, pa se je moral vrniti, kajti tam je imel vsaj streho nad glavo in je lahko jedel. Služabniki so ga zelo malo cenili, bili so mu sovražni in nekoč so ga baje celo pretepli. V ostalem ne vemo mnogo o njegovem življenju v grofovem gradu. Brškone si je tudi sam zakrivil svoj nerazveseljivi zaton življenja, kajti knez de Ligne govori o tem, da si je lažni alkimist zapravil grofovo naklonjenost in da je postal naravnost neznosen. Do neke mere je vse to razvidno tudi iz opazk v Casanovovih spominih, drugi dokumenti, ki so se nanašali na njegovo bivanje v gradu, pa so se razgubili. Kar je v Duchcovu še ostalo spominov nanj, je neki tamkajšnji tovarnar zbral z desetletnim iskanjem, njegova zbirka je ta čas pri nekem knjigarnarju v Duchcovu še vedno na prodaj.

Tuji delavci v Nemčiji

Število tujih delavcev, ki so zaposleni v Nemčiji, znaša, kakor poročajo iz Berlina, ta čas 2,139.553 med njimi je 72 odstotkov moških. Po narodnosti so na prvem mestu Poljaki ki jih je 1,007.610, sledijo Italijani, ki jih je 271.667, iz Češko-Moravske je 140.052 delavcev, iz Belgije 121.501, iz bivše Jugoslavije 108.791, iz Holandske 92.995, iz Slovaške 80.037, iz Francije 48.567, iz Madžarske 34.900, iz Danske 28.895, iz Bolgarije 14.578, ostalih 189.919 pa je iz Norveške in Španske.

ANEKDOTA

Zgodovinar Friedrih Wiedeburg iz Halleja je bil nečimuren človek. Nekega dne se je sprehajal po cesti, za njim je stopal v spoštljivi razdalji njegov sluga.

»Johan!« je velel Wiedeburg nenadno.

»Gospod dvorni svetnik?«

»Ali ste videli dame, ki so šle pravkar mimo?«

»Da, gospod dvorni svetnik.«

»Ali so se dame ozirale za mano?«

»Da, gospod dvorni svetnik.«

»So se dolgo ozirale?«

»Da, gospod dvorni svetnik!«

Wiedeburgu so se od ponosa napela prsa. »Pusti jih, naj koprne!« je dejal in stopal naprej, ne da bi se ozrl.

VSAK DAN ENA

»Oprostite, ali mi lahko poveste, kako naj pridem pri naslednjem postajališču ven?«

Kulturni pregled

Pred simfoničnim koncertom skladb L. M. Škerjanca

Glasbena Matica pripravlja za ponedeljek 12. januarja velik orkestralni koncert, ki obeta biti mejnik in važen datum v slovenski produktivni in reproduktivni simfonični glasbi. Prvič v zgodovini slovenske glasbene umetnosti se bodo namreč na samostojnem koncertu izvajale skladbe samo enega skladatelja, in to v velikem simfoničnem orkestru.

Ime L. M. Škerjanca ni znano samo v ožji domovini, zato je tembolj razumljivo, da je Glasbena Matica počastila delo tega glasbenika s samostojnim koncertnim večerom, na katerem bomo čuli troje novejših avtorjevih del. Uvodoma bo prvič izvajano njegovo delo »Dramatična uvertura«, komponirana jeseni 1941 leta. Nato sledi »Klavirski koncert«, čigar prvotna izvedba je bila v jun. 1941, pri čemer je delo v neprekosljivi izvedbi solista prof. Antona Trosta doseglo prodoren uspeh. Tretja točka sporeda je trodelna »III. simfonija« v C-duru, delo iz pomladi leta 1941. Po odlični in uspeha polni izvedbi »II simfonije« v aprilu 1941 pod taktirko Sama Hubada z orkestrom Ljubljanske filharmonije, bo noviteta ponedeljkovega koncerta gotovo zanimala ne samo naše stalno koncertno občinstvo, ki že tako z naraščajočo pozornostjo zasleduje tvorno delavnost tega skladatelja, temveč tudi naše širše kroge, saj bo prireditev pravi festival slovenske simfonične glasbe, pri čemer ne bo jubilant samo skladatelj, temveč slovenska simfonična glasba sploh.

Dirigent večera bo Drago M. Šijanec, ki je že pogosto nastopil kot koncertni dirigent Ljubljanske filharmonije in se kot tak izkazal kot tenkočuten interpret poverjenih skladb. Solist večera bo klavirski virtuoz Anton Trost, rektor Glasbene Akademije, čigar vzorna in poetična interpretacija Škerjančevega klavirskega koncerta je delu že ob prvotni izvedbi pripomogla do polnega učinka. Orkester bo sestavljen iz najboljših moči opernega in radijskega orkestra odnosno Zveze godbenikov ter Orkestralnega društva Glasbene Matice, ki tvori pretežno večino godalnega korpusa.

Prireditev bo prikazala simfonično tvornost skladateljevo v zadnjih dveh letih, s tem pa tudi v dobršni meri stanje naše čiste simfonične glasbe sploh, saj predstavlja delo L. M. Škerjanca enega njenih najbolj pozitivnih in bogatih virov. Pričakovati je, da bo prireditev izzvala najširšo pozornost, kakor jo zaslužijo skladateljevo delo, solistova in dirigentova interpretacija in višina orkestralnega aparata, čigar požrtvovalnega in tihega dela ni mogoče preceniti.

•

Koncert, posvečen simfoničnim skladbam L. M. Škerjanca, je v našem kulturnem življenju izpodbuden pojav, vreden posebne pozornosti kulturnega kronista in občinstva. Že dolga leta se udejstvuje L. M. Škerjanc

v slovenskem glasbenem življenju kot skladatelj, pianist, dirigent, glasbeni esejist in kritik, kot organizator slovenskega glasbenega napredka in ne v zadnji meri kot pedagog na naših vodilnih glasbenih učnih zavodih. S široko splošno izobrazbo in z obsežnim strokovnim znanjem ki si ga je izpopolnil pri Marxu na Dunaju, Weingartnerju v Baslu in d'Indyju in Lefèbru v Parizu, s svojim plodovitim kvalitetnim stvarjalnim delom je zavzel L. M. Škerjanc enega prvih mest med predstavitelji sodobne slovenske glasbe. Škerjančevi koncertni nastopi pred sedanjo vojno v Parizu in v nekaterih italijanskih mestih ter izvedbe njegovih skladb na koncertih v inozemstvu pričujejo, da je Škerjančevo delo prešlo ožji krog našega domačega glasbenega življenja in uveljavilo v tujini slovensko ime in slovenska kulturna stremljenja.

Ime L. M. Škerjanca bo za vedno tesno zvezano z razvojem naše orkestralne glasbe. Ne samo, da je vneto sodeloval pri povzdigi instrumentalne glasbe kot prvotno pri nas najbolj zanemarjene glasbene panoge; pomembnejše je, da nam je ustvaril celo vrsto simfoničnih in komornih skladb, skladbe za godalni orkester, za klavir itd. in z njimi ne samo obogatil slovensko glasbo, marveč tudi z izpodbudo prispeval k nje razvoju. Kako raste in se poglablja Škerjančeva skladateljska tvornost, priča posebno zgovorno zgoraj navedeni program ponedeljskega koncerta. Že z dosedanjim skladateljskim delom je zavzel L. M. Škerjanc centralno mesto v slovenski simfonični glasbi; nove skladbe pa samo potrjujejo, s kolikšno tvorno silo nadaljuje skladatelj svoje vzvišeno poslanstvo v narodu, čigar glasbenemu življenju je že dolga leta zvest spremljevalec, kritik in iniciator.

Zato je treba samo pozdraviti dejanje Glasbene Matice, ki je posvetila svoj simfonični koncert skladatelju L. M. Škerjancu in postavila primer, ki ga bo treba v naši nadaljnji glasbeni politiki še posnemati. Vsekako pomeni ponedeljski koncert dogodek, ki opravičuje najširše zanimanje vseh ljubiteljev glasbe in naše kulturne povzdige sploh.

Kako naj čitamo?

II.

Kdaj naj čitamo?

Iz prejšnjega smo videli, da je naš nazor o brezpogojni potrebi zbranega in predanega čitanja pravo nasprotje splošnemu mnenju in razširjeni navadi, da je knjiga zgolj neke vrste počitek, ki naj zadoščajo zanj samo drobci dolu ali zabavi odmerjenega časa. Roman, s katerim bi se hoteli samo zazibati v spanje, ne more prav nič pomeniti v našem notranjem življenju; naši čuti so v takem trenutku že preveč topi, da bi mogli dojemati čar povsem novih in neznanih prizorišč dogajanja, naša misel ni več zmožna, da bi se seznanjala z osebami in dejanji; naš notranji sluh več ne reagira na govor, čeprav bi se v njem borila srca za najusodnejše možnosti sreče in ljubezni. So ljudje, ki menijo, da je prav, če prebavljajo svoje kosilo nad zvezkom povesti, po katerem listajo leno in ravnodušno; pisatelja, ki je strnil v novele svoje pojmovanje resničnosti in človeštva, bi užalili mnogo manj, če bi odložili njegovo zbirko in se s slastjo predali popoldanskemu spanju. Pesnik, ki je živel, trpel in se dolgo boril, preden je mogel s kratko lirično pesmijo izraziti svojo trpko, pri tem pa globoko človeško izkušenost, bi si bil gotovo bolj želel, da bi njegovi verzi ostali neprečitani, kakor da bi si z njimi preganjal dolg čas nekdo, ki se je naveličal družabnega besedičenja pri kajenju za mizo, praznega dvorjenja v plesalni dvorani, enoličnega sprehoda po razsvetljeni ulici. Kako more takle zdehajoč in pretegajoč se dolgočasnež nakloniti svoj posluh besedi srca, besedi bolesti, besedi razočaranja?

Narobe, dovršena dela literarne umetnosti zahtevajo določenega nastroja, da postanejo čitateljevi notranjosti zgovorni in bogato darežljivi prijatelji. Pravi umetnik v čitanju pozna dobro taka razpoloženja in ume z njimi srečno in uspešno povečavati vtis svojega čtiva. Ve, da bo lirična knjiga s svojo glasbeno in slikovito govorico naj-

Kronika

* **Dan poštne znamke v Nemčiji.** Nemška državna poštna uprava je privolila, da praznujejo zbiralci znamk v nedeljo, 11. januarja, dan znamke v spomin ustanovitelja svetovne poštne družbe Henrika Štefana. Po vsej Nemčiji bodo prirejene različne prireditve filatelistov, poštna uprava pa je izdala posebno znamko v vrednosti 6+24 pfenigov. Načrt za znamko je napravil berlinski slikar Erich Stahl. Znamke se bodo prodajale od nedelje dalje pri nekaterih večjih poštnih uradih do konca januarja 1942. Nadalje jih razpošilja razpošiljalnica znamk v Berlinu SW 68.

* **Vodnikova pratika za leto 1942** prinaša v svojem obširnem koledarskem delu ilustrirano pratiko s priljubljenimi Gasparijevimi podobicami in letošnji koledar, zato je Vodnikova pratika najboljši nadomestek za stenske koledarje in žepne koledarčke, ki jih letos nismo prejeli. Poleg drobne koledarske vsebine (Domnevno vreme, prazniki, mrki, vremenski ključ itd.) prinaša Vodnikova pratika tudi »Slovenski kulturni koledarček« in zbirko ljudskih letinskih in vremenskih prerokb. Sezite brž po letošnjih Vodnikovih knjigah, ker bodo v kratkem razprodane!

* **En odrezek krušne nakaznice za 3 kose kruha v gostilni.** Pristojno oblastvo je odredilo, da smejo gostinski obrati svojim gostom proti predložitvi enega odrezka krušne nakaznice tudi dvakrat ali trikrat postreči s kruhom. Lastnik gostinskega obrata ali njegov nameščenec mora vzeti odrezek, ko gostu prvikrat postreže s kruhom, hkratu pa mu lahko izstavi enega ali dva bona, ki ju mora gost predložiti pri drugem odnosno tretjem naročilu. Ti boni pa so veljavni samo v prometu med lastnikom gostinskega obrata, ki jih je izdal, in gostom, ki so mu bili izstavljeni.

* **Avto ga je podrl, pa vendar ni bilo nesreče.** V neki vasi v okolici Modene se je pripetila razburljiva prometna nezgoda, pa vendar s srečnim koncem. Služkinja upravitelja šole je šla z njegovim petletnim sinčkom čez cesto, ko je mimo pridrvel težek tovorni avtomobil. Prav tisti mah se je malček iztrgal dekletu iz rok in planil čez cesto, da se je na lepem znašel med kolesi. Služkinja je kriknila na pomoč, šofer je razburjen ustavil, a kako so se vsi skupaj začudili, ko je fantek prilezel izpod težkega voza — čil in zdrav, brez najmanjše poškodbe.

* **Božična amnestija v Bolgariji.** Na predlog pravosodnega ministra je kralj o priliki božičnih praznikov pomilostil 264 jetnikov. 179 so jih takoj pustili na svobodo, 85 jetnikom pa je bila kazen skrajšana.

* **Letošnjih Vodnikovih knjig,** ki zelo ugajajo članom, je še nekaj izvodov na razpolago. Prav kmalu bodo pošle. Opozarjamo vse, ki še niso prejeli knjig (Pratika za leto 1942 in Jarčeve povesti »Jalov dom«), naj se takoj javijo v knjigarni Tiskovne zadruge, Šelenburgova 3, ali pa v pisarni Vodnikove družbe, Puccinijeva 5, poslopje Narodne tiskarne, prvo nadstropje desno ali pa pri svojih poverjenikih.

IZ LJUBLJANE

u— **Sneg se še vedno ponuja.** Po dvodnevnem vztrajnem naletavanju je sneg pobelil vso pokrajino. Višina snežne odeje je različna, vendar nikjer tako visoka, da bi v večji meri ovirala promet. Težave so imeli le vozniki s konjsko vprego, ki je je na poti presenetila nenadna sprememba vremena. Kljub temu, da sneg ni južen, je moral v noči na petek snežni plug električne cestne železnice vso noč čistiti progo. Zato se je tramvajski promet včeraj odvijal redno, čeprav je bil naval na vozove velikanski. Sneg se ponuja kar naprej in je verjetno, da se nam bo nebo oddolžilo za presuho vreme v decembru.

Danes „Veseli teater" ob ½19.

u— **Gospa Anica Rot,** Ljubljana, Mestni trg 5, daruje namesto venca na grob blagopokojne gospe Trnkoczy znesek 150 lir (stopetdeset lir) za revne učenke zunanje Uršulinske ljudske šole v Ljubljani.

u— **Nekaj nesreč.** Po rokah in po vratu se je poparil 4-letni sin bančnega služitelja Rado Kovačič iz Ljubljane. Po nesreči se je vsekal v desno nogo 12 letni Milan Dietz iz Ljubljane. Pri prenašanju pohištva je padel po stopnicah in si zlomil desno nogo 46-letni delavec Rudolf Dovšek iz Ljubljane. Na cesti je padel in se potolkel po glavi 37 letni mehanik Slavko Novšak iz Ljubljane. 72 letna zasebnica Pavla Kokova iz Ljubljane pa je padla v Wolfovi ulici in si zlomila desno nogo. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— **Pošta Ljubljana 1** vrši od 12. jan. 1942 zopet redni sprejem paketov, ki je bil zaradi preureditve prostorov začasno ustavljen. Dohod k paketskemu oddelku — sprejem in izdaja — je iz Šelenburgove ulice.

u— **Nedeljsko zdravniško službo** bo opravljal ob sobote od 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestni zdravnik dr. Gvido Debelak. Tyrševa cesta 62, tel. 27-29.

u— **Starokatoliške službe božje** ne bo v nedeljo 11. januarja, ker je župni upravitelj dr. Povše Martin službeno odsoten v starokatoliški župniji na Sušaku, ki je bila dodeljena ljubljanski župniji zaradi službene premestitve starokatoliškega župnika na Sušaku.

u— **Socialno-gospodarski odbor za rejo prašičev v Ljubljani** vabi vse svoje članstvo, da se v njih lastnem interesu gotovo udeleže društvenega sestanka, ki bo v nedeljo dne 11. t. m. ob 10. dopoldne v Marijanišču, Poljanska cesta.

Iz Tržaške pokrajine

Razprava o ribolovu na severnem Jadranu. V prostorih Zveze borbenih fašijev v Trstu so se v četrtek dopoldne zbrali zastopniki zainteresiranih instanc iz vseh pokrajin ob severnem Jadranu, da se porazgovore o ribolovu in o razmerah na ribjem trgu. Na seji, ki ji je predsedoval inšpektor Stranke Suppiej, so bili soglasno sprejeti sklepi, v smislu katerih bo Generalni komisarijat za ribolov prejel podrobna navodila.

Umrli so v Trstu 74-letni Silvij Puntar, 75-letni Josip Čepar, 86-letna Matilda Merk, vdova Vigolla, 81-letna Ivana Beltram, vdova Vascotto, 79-letna Ana Secadanari, poročena Lipovič in 62-letni Edvard Gobec. Na oklicih so pari železničar Adolf Faganel in zasebnica Margareta Di Cosmo, mehanik Anton Batič in zasebnica Ljudmila Gregorič, strojnik Feliks Balbi in zasebnica Marija Bordon, pek Josip Milo in šivilja Emilija Glavina ter ladijski natakar Silvan Ferlatti in zasebnica Karla Bratina. Dne 8. januarja je bilo v Trstu 16 rojstev, 14 smrtnih primerov in 8 porok.

Iz Goriške pokrajine

Velik uspeh Emme Gramatice. V sredo zvečer je v Verdijevem gledališču v Gorici gostovala gledališka družina, ki jo vodi znamenita igralka Emma Gramatica. Gostje so dali Lelijevo komedijo »Frančiška«. Gramatica je kreirala naslovno vlogo, v kateri je doživela prodoren umetniški uspeh. Prav tako so bili deležni navdušenega priznanja in občudovanja vsi njeni soigralci.

Smrtna nesreča pri delu. Katarina Urdikova, 53letna kmečka posestnica iz Kostanjevice, je delala na polju blizu domačega kraja, pa je postala žrtev hude nesreče, da je dobila možganski pretres. Prenesli so jo na dom, nato pa prepeljali v bolnico, kje rpa je po kratkem trpljenju podlegla.

V Ražnju, v majhnem okrajnem mestu, živi 29 rojakov. Med nje je posegla smrt s kruto roko. Dne 15. decembra je po hudem trpljenju izdihnila svojo blago dušo gospa Suzana **Kranjčeva,** soproga bivšega uradnika Mestne hranilnice. Po rodu Goričanka je bila kremenitega značaja in mnogim tudi velika dobrotnica. V takem duhu je vzgojila svoje otroke. Pogreb je bil 16. p. m. ob spremstvu vseh rojakov in velikega števila meščanstva. Blag ji bodi spomin!

Delovna bilanca Zelenega križa. Upravni odbor Zelenega križa je nedavno imel sejo, na kateri je obravnaval delo, opravljeno v preteklem letu. Zeleni križ je lani opravil 5969 prevozov v skupni dolžini nad 100.000 km.

Prihod novega kvestorja. V četrtek zjutraj je prispel v Gorico novi kvestor comm. dr. Giovanni Chricchio, da prevzame svoje posle. Kakor je znano, je comm. dr. Chricchio načeloval doslej kvesturi v Trapaniju.

Nov župan v Grahovem. Za novega župana v Grahovem je bil imenovan fašist Ettore Turco.

Imenovanja v cerkveni službi. Za kaplana za versko pomoč delavcev je bil imenovan dr. Josip Kocina. Za subdijakone so bili imenovani gg. Alojz Obleščak, Stanislav Premrl in Stanislav Rejc, za dijakone pa subdijakoni Lucijan Krajnik, Stanislav Štegelj in Rudolf Žgur (zadnja dva iz tržaško-koprske škofije).

Dogoni živine v januarju. Napovedani so naslednji dogoni goveje živine: 13. januarja v Vipavi, 14. v Tolminu, 19. v Kanalu, 21. v Čepovanu, 26. v Grahovem in 27. v Kobaridu. Vsak četrtek pa je pri mestni klavnici v Gorici dogon telet in svinj.

Dve smrtni žrtvi igre z granato. V Grgaru se je pripetila strašna nesreča. Šestnajstletni Miroslav Botar in 9-letni Alojz Mijon iz Grgara sta šla po opravkih v okolico vasi, pri tem pa je Botar naletel na zapuščeno granato, ki je obležala na polju še iz prejšnje svetovne vojne. Pobral je nevarno igračo in jo začel ogledovati, namesto da bi jo bil pustil pri miru in brez odlašanja o najdbi obvestil pristojna oblastva. Tako dolgo je tolkel po nji, da je granata eksplodirala in oba dečka strahotno razmesarila, da sta na mestu obležala mrtva. Silna detonacija je priklicala ljudi, ki so o stvari obvestili karabinjersko postajo. Huda nesreča, ki je prinesla žalost v dve družini hkratu, je vzbudila iskreno sožalje v vsej okolici.

Z Gorenjskega

V Prevaljah je ženska skupina Koroške ljudske zveze priredila božičnico, ki jo je vodila krajevna voditeljica ga. Koprivškova. Prepevala so dekleta in otroci pod vodstvom ge. Janežičeve. Nato so bili otroci obdarovani.

Radio v Celovcu. Kakor izkazuje statistika, je bilo 1. aprila lani v Celovcu 10.980 radijskih aparatov. V razmerju s številom gospodinjstev se je izkazalo, da je v Celovcu na sto gospodinjstev 67.7 deležnikov, medtem ko znaša državno povprečje v Nemčiji 63.4. Na koroškem poleželju je seveda znatno manj radijskih aparatov. V celovškem okrožju jih je komaj 4872, torej samo 32.7 deležnikov na sto gospodinjstev. Kakor izkazuje državna statistika, je v Nemčiji največja gostota radijskih aparatov v Dessauu z 87.7% na 100 gospodinjstev in v Stuttgartu s 87.3%.

Novi gauleiter vnovič na Gorenjskem. Pretekli torek se je šef civilne uprave gauleiter dr. Rainer vnovič pripeljal na Gorenjsko. V njegovem spremstvu so bili zastopniki zaščitnih oddelkov in uradov. Obiskal je Bled, Kranj in Radovljico. Povsod je imel posvetovanja z zastopniki stranke, državnih uradov in varnostnih oblastev. V sredo je nadaljeval pot po drugih gorenjskih krajih.

Na pet let ječe je bil obsojen pred posebnim sodiščem v Celovcu 47 letni čevljar Pavel Weissnegger iz Št. Jurja v velikovškem okraju. Bil je zaveznik Franca Podričnika, ki je bil pred meseci usmrčen zavoljo roparskih umorov. Weissnegger se je moral zagovarjati, ker je Podričniku omogočal skrivanje pred vojaško službo in je skrival obleko, ki jo je bil Podričnik ukradel, ko je izvršil šestkratni umor.

O prvi zbirki za zimsko pomoč na Gorenjskem poroča »Völkischer Beobachter«: Še niso znani uspehi, vendar je gotovo, da se je deželica onkraj Karavank s svojo prvo cestno zbirko dostojno postavila ob stran ostale Koroške. Niso bili redki nabiralci, ki so v puščicah prinesli 200 in 300 mark. Iz Litije sporočajo, da odpade na posameznega prebivalca 45 pfenigov daritve. Kranj pa prekaša Litijo za 20 pfenigov. Nabiranje volnenih oblačil kakor tudi smuči za vzhodno fronto do 11. t. m. je za Gorenjsko posebno važno, ker se je nabiranje tu pričelo pozneje kakor na Koroškem. Kranj javlja, da bo v kratkem odposlan prvi vagon.

O preselitvi nemških optantov iz Ljubljane v Nemčijo poročajo nemški listi: Preteklo soboto, nedeljo in ponedeljek so prispeli prvi transporti Nemcev iz Ljubljane v Št. Vid. Pozdravil jih je okrožni vodja Kuss iz Kranja. Oskrbo je prevzel narodnosocialni urad.

Iz Srbije

Podaljšanje policijske ure za pravoslavne božične praznike. Za pravoslavni božič dne 6. januarja je bila policijska ura v Beogradu izjemno podaljšana do 22. Streljanje, ki je po tradiciji od nekdaj spremljalo pravoslavno božičevanje, pa je bilo letos prepovedano.

Borba proti špekulantom. Policijsko ravnateljstvo v Beogradu je nedavno spet kaznovalo celo vrsto špekulantov z globami od 1000 do 100.000 dinarjev.

Obogatitev beograjskega zoološkega vrta. Uprava zoološkega vrta v Beogradu je pred dnevi prejela večjo pošiljko redkih živali iz Ulma v Nemčiji. Med njimi je nekaj severnih medvedov, ameriških bizonov, enogrba kamela in dva rjava medveda.

Obnova železniške proge v Ibarski dolini. V kratkem bo obnovljena železniška proga v Ibarski dolini, ki bo znatno izpopolnila srbsko železniško omrežje. Ta železnica je bila svoj čas zgrajena, da razbremeni glavno progo preko Niša na Skoplje.

Linčanje in palice kot kazen. V Kučevu blizu Požarevca so prebivalci linčali hajduka Leonida Plješkoviča, ko so ga gnali na zaslišanje. V linčanju so se udejstvovale zlasti ženske. Župan neke vasi v notranjosti Srbije je bil javno kaznovan na ta način, da je dobil 50 udarcev s palico, ker si je dajal pri podeljevanju služb v občini podkupovati.

Delovna služba v srbskih premogovnikih. Zaradi pomanjkanja delovnih moči v srbskih premogovnikih in zaradi težkoč pri preskrbi kuriva za gospodarstvo, javne institucije in gospodinjstva, je notranji minister izdal naslednjo odredbo: Odpusti delavcev iz premogovnikov so v bodoče dovoljeni le s pristankom pristojnega rudarskega oblastva. Dovoljenje samo tedaj ni potrebno, če se menja službeno mesto iz enega premogovnika v drugega. Osebe, ki so svoječasno bile zaposlene v premogovnikih ali ki so v zadnjih treh letih najmanj 4 mesece delale v premogovniku, brez predhodnega dovoljenja rudarskega oblastva ne smejo dobiti zaposlitve v drugi stroki. V teku 4 tednov se morajo vsi taki delavci javiti najbližjemu rudarskemu oblastvu.

Sprememba taksnega zakona. Z ozirom na splošno zvišanje cen in na potrebo zvišanja državnih dohodkov je bil taksni zakon z veljavnostjo od 26 decembra 1941 občutno zvišan. Oprostitev taks za državna oblastva je bila omejena na javna dela, medtem ko morajo ustanove, ki so pod državno upravo, med njimi Rdeči križ in Akademija znanosti, plačevati takse za vse posle, ki niso predvideni v njihovih pravilih. Splošni del taksnega zakona je ostal nespremenjen.

Srbski častniki, ki nočejo sodelovati pri obnovi države, se bodo morali vrniti v ujetništvo. Po službenem obvestilu bodo častniki bivše jugoslovanske vojske, ki so se vrnili iz ujetništva, pa so s svojim zadržanjem pokazali, da nočejo sodelovati pri obnovitvenem delu, vrnjeni v ujetniške tabore v Nemčiji.

Slovo dr. Čavića. Taborišni zdravnik dr. Djordje Čavić je bil po službeni potrebi premeščen iz Valjeva, kjer je bil obenem zdravnik na kirurškem oddelku banovinske bolnišnice, v Obrenovac. V nedeljo, 22. dec. t. l. so mu slovenski rojaki v Valjevu priredili poslovilni sestanek. Najprej je zapel pevski zbor pod vodstvom Josipa Šegule, zatem je spregovoril Cvetko Kristan. Zatem je spregovoril še doktor Čavić sam. Po njegovih besedah so pevci zapeli še ono o »Pisemcu« in »Pelin rožo«, nakar se je zbor razšel, prav nič vesel razstanka s priljubljenim dr. Čavićem.

Zima, zima bela... Zadnjič smo javili, da letos v Srbiji še ni bilo prave zime. Tukaj pravijo: »Sv. Nikola donese zimu«. God oca Nikole (19. decembra), ko zelo mnogo srbskih družin slavi krstno slavo in proslavlja hišnega in družinskega patrona, je navadno meja jeseni in zime. In res je tudi letos 20. decembra v Valjevu začelo deževati in 21. decembra je zapadel prvi sneg, vreden tega imena. Ostal je samo dva dni. Na sveti dan pa je zapadel na novo in tudi Štefanovo je malo belilo. Sv. Janez Evangelist je pa prinesel najhujši mraz, kar ga je bilo letos v Valjevu, toda samo zjutraj. Opoldne je pa toplo sonce topilo sneg, da je s streh kar deževalo. Tako je torej z zimo v Valjevu, kjer mnogo ljudi željno pričakuje vsaj letos tudi običajno milo zimo. Ne obleka, ne čevlji in tudi pomanjkanje kurjave ne dovoljujejo hude zime, ki so si jo marsikdaj naši smučarji vroče želeli.

Propagiranje nasadov soje. Pred dvema mesecema je vrhovni nemški vojni zapovednik v Srbiji izdal ukaz, da se mora 500 metrov na obe strani važnejših cest in vseh železnic posekati vse drevje in grmičevje ter se ne smejo saditi nobene visoke kulture, zlasti ne koruza, pšenica, fižol in podobno. »Uljarica« d. d. za gojenje oljnatih semen in prodajo poljedelskih pridelkov v Beogradu zdaj propagira sajenje soje, ki je nizka kultura in je v tem pol kilometrskem pasu ob obeh straneh cest in železnic dovoljena rastlina.

Tudi Nemci v Beogradu so priredili zbirko za vojake na vzhodni fronti. Nabrali so 13.000 komadov zimskega perila in obleke. Oddanih je bilo 40 parov smuči in tudi nekaj odej.

Vesel dogodek. Tov. dr. Špicarju Bojanu iz taborišča v Valjevu, ki se pa začasno mudi na delu v Smederevu, se je rodil tam 15. nov. t. l. krepak sinko, ki so ga krstili na ime Andrej. Novorojenček iz nove domovine je bil kot prvi prirastek na novih tleh vpisan v knjige matičnega taborišča v Valjevu. Novorojenčevim staršem dr. Bojanu Špicarju in Zlati Špicarjevi v Smederevu ter dedu Jaku Špicarju v Ljubljani čestitamo k srečnemu dogodku.

Iz Krupnja so prišli v Valjevo in so se tu nastanili dne 13. decembra: Pavlič Franc, Antonija, Jera in Francek ter Grošelj Frančiška in Anton. Svojci in znanci naj jim pišejo v Valjevo.

V Ljubljano so se vrnili v zadnjem času iz Valjeva: Lavš Mirko z družino, Sajovic Lovro z družino, Vavpotič Ivan z družino, Pečar Albin, Vojec Jože z družino ter Perko Marija. **V Mokronog** se je vrnil iz Valjeva Nečimer Alojz z družino, na Vrhniko pa Kavčič Jože z družino. Iz Osečine so se vrnili v Ljubljano Habič Anton z družino in Udovič Ana.

Božičnico so pripravili na sveti večer valjevski Slovenci. Obsegala je pevske in godbene točke, deklamacije, recitacije in prizorček ter obdarovanje.

Duhovnega pastirja je dobila slovenska kolonija v Valjevu. Dne 12. decembra je prispel g. Bertoncelj Valentin, ki je po lastni želji prišel pastirovat med Slovence v Valjevo.

RAZUMETA SE

— Kako se vam godi v zakonu, gospod Trpin?

— Hvala. Sem kakor nanovo rojen!

— Ah tako, ali morete že tudi piti mleko namesto vina?

•

V ZADREGI

Ona: »Ali si res pripovedoval pri Korenovih, da si me vzel zaradi tega, ker sem dobra kuharica? Saj vendar veš, da znam komaj krompir lupiti. Kako si mogel to reči?«

On: »Veš, v tistem trenutku se nisem spomnil nobenega drugega opravičila.«

•

PARFUM

Teta je ravno izpila čašico konjaka, ko jo je prišel mali Janko poljubit in voščit lahko noč. Ko jo je lepo poljubil, je rekel: »Teta, ti imaš pa isti parfum kakor očka, kajne?«

•

V VLAKU

— Vi ste tako podobni moji ženi, gospod, seveda razen brkov.

— No, oprostite, jaz vendar nimam brkov.

— Ampak ona.

•

ŽENSKA

»Katero številko čevljčkov želite prosim?«

Ona: »Veste, gospod Bat'a, moja mera je šest in trideset, ampak v sedemintridesetkah se mi bolje hodi. Dajte mi številko osem in trideset!«

---

bolj vplivala na njegovo dušo. Če se ji odpre zjutraj, ko ga je noč spočila in pomladila; tako okrepčani čuti in tako prerojeni živci se najlaže in najbolj hvaležno vdajajo vtiskom. Oko je še voljno, da gleda na podobe, ki jih pesnik pričara, kakor na novi, mladi, čvrsti svet; sluh še dojema sleherno melodijo v njeni čistosti in čutni gorečnosti; misli se s popolnim zaupanjem predajajo pesnikovemu vodstvu. Še tako kratka pesem, ki jo sprejme vase bralec v svoji jutrnji spočitosti, pomeni za ves dan radostno darilo: glas življenja zveni sedaj bolj melodično, nasprotja in spori resničnosti se umikajo pred bolj ubranimi rešitvami in sredi sivega vrvenja vsakdanjosti švigajo skozi tako pripravljeno dušo prebleski osvežujoče lepote. In narobe: ob globokem večeru, ko je utihnil hrup dela in trušč valujočih množic, ko samotna svetilka potopi v svojo prijazno kopel zabrisane konture predmetov, ko žena in otroci zaspe — kako zaupljivo, kako vroče, kako živo govori tedaj čitatelju pesnik, ki filozofira in razglablja, ali romanopisec, ki nam kaže globlje bistvo in resničnejšo podobo življenja, kakor sta dostopni povprečnemu opazovalcu!

Čitajmo počasi!

Toda vsako resno in kvalitetno slovstveno delo brez razlike zahteva od nas da ga čitajmo počasi in pozorno. Prehitro in prepovršno branje, ki komaj zajema samo vnanje obrise dejanja ali približni psihološki razplet, je postalo prava nesreča našega časa. Redni in navdušeni čitatelji dnevnikov, ki imeio v kar najkrajšem času skoraj virtuozno obvladati ogromno tvarino dnevnikov, so se odvadili počasnega in pazljivega čitanja knjig. Nočemo reči, da si v dnevnikih ne bi mogli pridobiti marsičesar iz umetnosti pravilnega branja. Nasprotno, prav v dnevniku si je mogoče pridobiti zmožnost, izbirati pri čitanju stvarno in važno jedro iz številnih nevažnih in brezpomembnih lupin; tu si pridobimo tisto pripravljenost duše za naglo sprejemanje novega vtiska, nove snovi, novega stila. V listih je skrita šola praktičnega dušeslovja, ki ni najslabša priprava za čitanje romanov in za razumevanje dram. In če zahtevajo že pomembnejši časniški članki, v katerih gre za točno določitev političnih načel ali za važna kulturna vprašanja, da jih čitamo pozorno in počasi, je pri knjigi ta zahteva kar ob sebi umljiva.

Pogosto čitatelj pri naglem in zanikrnem branju ne opazi v začetku knjige na lahno navrženih motivov pripovednega dejanja in ne more brez njih do dobrega razumeti poteka ali zapletljaja; neredko mu uide pri bistrem čitanju slika, ki globoko osvetljuje pisateljevo duševno stanje, iz katerega rastejo razpoloženja, čustva, ideje, ki jih je razpletel po vsem svojem spisu. Večkrat nedostaja nepotrpežljivemu kursoričnemu bralcu čuta za odtenke, za polutone, za prehode, za to je tak čitatelj skoraj nesposoben za dojemanje bolj zamotanih slovstvenih stvaritev.

Izboren, vendar čez mero zanemarjen pripomoček počasnega in skrbnega čitanja je branje na glas, pri čemer se šele pokaže v polni obliki melodija verza, dramatično padanje in dviganje govorov, vešče razpredena lepota opisov. Ne zahtevamo kajpak, da bi bilo treba glasno prebirati cele knjige; razen liričnega pesništva, ki se že po svojem glasbenem značaju, zvočni slikovitosti, spevnosti rim v znatni meri naslanja na sluh, bi potrebovali glasnega branja bodisi važni in tako rekoč v sami osnovi knjige poudarjeni deli, ali pa tiste partije, ki so virtuozno razpletene zaradi razpoloženjskega čara, bogastva podob in slikovitega opisovanja.

O glasnem čitanju

Glasno čitanje ima dvojno različno nalogo. Če čitamo knjigo prvič na glas, tedaj s tem odlično pripomoremo k njenemu prvemu razumevanju: ne bomo prezrli nič bistvenega. Če pa si pri ponovnem branju na glas preberemo tista mesta, ki so nam bila prav posebno všeč in v katerih smo odkrili jedro ali pravi zaklad te knjige, tedaj postane glasno čitanje pripomoček za memoriranje, s katerim dosežemo vrhunec osvajanja pisateljevega dela.

Naš rod posveča — nemara po krivdi šolskih smernic — premalo pozornosti učenju naizust vzornih literarnih odlomkov. Kako redkokdaj nam javni govornik citira kakšen verz domačega pesnika, kako redkokdaj zazveni v političnem ali družabnem govoru citat iz mojstra narodnega sloga in stavka! Jasno je, da tu nedostaja tiste vdane ljubezni do literarne besede, ki se z njo ponašajo, postavimo, Francozi in Nemci in s katero nas lahko osramote navdušenci za antično pesništvo, ki neredkokrat citirajo mnogo sto verzov iz Homerja ali iz Vergila in ki znajo naizust tudi odlomke iz Ciceronovih govorov. Memoriranje lepih odlomkov iz poezije in proze, ki naj bi ga pri nas propagirali poleg šole tudi dramski umetniki, ne sme biti samo smoter, marveč sredstvo za razumevanje knjige in pesnika; koristilo pa bi tudi povzdigi govorniške umetnosti, ki je prav pri nas na nizki stopnji.

Večkratno čitanje

Ni treba čitati glasno vsake knjige, ki je napravila na nas močan vtisk tudi ni treba iz vsake memorirati odlomkov in primerov; za to bi nam komaj zadostoval čas, ki ga je v naših dneh tako malo. Vsekako pa bi zagovarjali predlog, da naj bi čitatelj, kolikor je le mogoče, večkrat prebral res lepo in pomembno delo. Knjige, ki ostajajo po prvem čitanju temne in neumljive, zahtevajo to že po sebi; knjige, ki so polne zapeljive lepote in vabljive umetnosti, mikajo k temu same; z globoko življenjsko modrostjo prežete knjige pa poplačajo tak trud mnogokratno. Toda marsikdo bo dvomljivo zmajal z glavo in vprašal, pričakujoč že v naprej zanikovalen odgovor: Mar naj roman, ki v njem iščem samo zabave in razvedrila, ponovno čitam? — Prav pri romanu lahko pokažemo korist ponovnega branja. Po prvem čitanju romana pozna bralec samo potek njegovega dejanja, sprijazni se z njegovimi osebami, doume življenjsko okolje, ki se v njem dogajanje razpleta; dejal bi: pozna v splošnih obrisih vsaki nov kos življenja. Toda če hoče doumeti tudi zavestno, večkrat zelo zamotano umetnost, s katero je bilo ustvarjeno to življenje, mora seči po knjigi še enkrat. Šele sedaj utegne opaziti dramatsko silo vrhunskih prizorov, občutiti razpoloženje, ki ga je pisec postavil v svoje opise, in šele sedaj bo dialog zazvenel zaupljivejše in zvočnejše njegovemu sluhu. In če bralec čez nekaj časa znova odpre ta roman, utegne najti v njem nove čare; sprehajal se bo po krajini, ki mu je že ljuba in bo srečaval svoje prijatelje, v katerih govoru bo poleg mikavne vsebine odkrival tudi osebni prizvok, da, celo na pol zakrite misli. Najbolj se ponovno čitanje priporoča pri dramatskih pesnikih: gledališke predstave, pred katerimi je čitatelj enkrat ali dvakrat prebral dramo, bodo samo do neke mere izpopolnile, učvrstile in popravile vtiske iz knjige, a če gledalec sedaj še enkrat sežе po knjigi, da bi pokušal prelest posameznih prizorov ali si naslikal igralčevo podajanje, tedaj lahko reče, da je polno in bogato doživel stvaritev dramatskega pesnika.

Izpiski iz knjig

Dobra podpora pravilnega čitanja so beležke in izpiski; pri pesmih si pozorni čitatelj izpiše posebno lepa mesta, pri povestih, romanih in dramah vsebino, pri refleksivnih in filozofskih delih pomembne izreke in sodbe. Toda take opomnje so lahko še mnogo zaupljivejše: kratek oris osnove dela, pregledni seznam posameznih motivov, skice pesnikovih orisov značajev nas uvajajo v pesnikovo duševno delavnico in pripomorejo, da se čitatelj ne sprijazni samo s knjigo, marveč tudi z njenim tvorcem. Pridobitev tako intimnega čitateljevega razmerja do literature je najlepši sad truda, ki ga je kdo zastavil za to, da se je naučil umetnosti čitanja. In potlej ne zadošča več osamela knjiga, slučajno in trenutno srečanje; treba je navezati presrčen, trajen in vdan odnos. Zdaj se čitatelj nauči, kako se je treba h knjigam vračati, živeti v duševnem stiku z njihovimi avtorji. In sredi nesporazumljenj in naglice, nervoznosti in nezaupanja, hinavstva in sladostrastja moderne dobe se bo spet vrnilo tisto lepo in globoko razmerje čitatelja do knjige, ki ga je gojil evangelijski kristjan reformacijske dobe do knjige knjig — biblije.

Arne Novak

SPORT

Kako je s sportom v Rumuniji

Vodja rumunskega sporta polkovnik Medeleanu razvija svoje načrte za popolno preureditev in čim prejšnjo uveljavljenje mladega rumunskega sporta v novi Evropi

V eni zadnjih številk beograjske »Donauzeitung« je objavljen daljši razgovor, ki ga je imel dopisnik omenjenega lista iz Bukarešte z vodjo rumunskega sporta polkovnikom Medeleanom. Iz tega razgovora, ki daje nekaj vpogleda v trenutno stanje rumunskega sporta kakor tudi v načrte, s katerimi se bavi vrhovno sportno vodstvo v Rumuniji, posnemamo nekaj najbolj zanimivih odstavkov tudi za naše čitatelje. Pisec, ki navaja najprej osebne podatke polkovnika Medeleana, ki je zdaj star 57 let in je bil sam v mladih letih zelo uspešen sportnik pravi v glavnem naslednje:

Vrhovna sportna organizacija (Organisatia Sportului Romanesca) ima v Bukarešti krasno palačo sredi mesta. V tej palači so mnogi razkošni prostori za vse različne sportne organizacije v Rumuniji in prav tako ima v njej svoj sedež tudi polkovnik Medeleanu. Mož, ki je v sportu očividno zelo razgledan, je med drugim poudaril najprej, da imajo po njegovem vse sportne panoge enako vzgojno vrednost, vendar pa se z vidika nacionalne vzgoje vendarle razlikujejo med seboj. Posebno velikega pomena so za neposredno telesno okrepitev predvsem lahka atletika, potem smučarstvo, plavanje, strelski sport in pa ves tako imenovani »motorizirani sport«. Te sportne panoge so — če se lahko pravi tako — temelj nacionalnega sporta in njim je treba posvetiti največjo skrb.

Pojem sportne vzgoje in telesne okrepitve je — vse to so izjave polkovnika Medeleana — velikega nacionalnega pomena in zaradi tega mora sportna vzgoja biti enotna. Prav zato tudi ni mogoče, da bi se delila v manjša področja, temveč jo je treba snovati, organizirati, voditi in kontrolirati enotno. Za izvršitev te naloge, ki ni lahka, je treba pritegniti najboljše strokovnjake z dolgoletno prakso. Ker posega ta vzgoja v vsa področja države, jo je treba samo po sebi umljivo povezati z državnim vodstvom.

Po novi ureditvi rumunske države je enotno vodstvo vse sportne vzgoje prevzela zveza rumunskih sportnih zvez (OSR), predvsem zato, da jo je docela vključila v službo nacionalnih interesov. Da bo mogla tudi v bodoče služiti tem svojim namenom, je dobila popolno svobodo delovanja in bo imela tudi na razpolago vsa potrebna denarna sredstva.

Načrt, ki ga ima polkovnik Medeleanu pred seboj glede bodočega razvoja sporta v Rumuniji, gre za tem, da bo OSR sodelovala z vsemi prizadetimi ministrstvi, uvedla kot vodilni organ sportno vzgojo v vse organizacije in ustanove rumunske javnosti, ustvarila s pomočjo posebnih šol zadostno število tehničnega učnega osebja, pripravila tehnično gradivo in izdala smernice za vodstvo in upravo. Vse svoje načrte je polkovnik Medeleanu pismeno predložil pristojnim mestom in računa tudi, da bodo prej ali slej uzakonjeni.

Za prvo silo pa hoče v duhu novih idej nove Evrope zaradi pospešitve sportnega delovanja doseči 1. da bo dobil kader učnih sil, 2. da bodo izdane potrebne učne knjige, 3. da bodo organizirani čim številnejši sportni tečaji in izboljšane obstoječe ter zgrajene še nove sportne naprave, ki jih je treba opremiti z vsem orodjem. Deloma je začel ta načrt že izvajati. V učnih načrtih raznih šol bo Rumunija posvečala posebno pozornost smučarstvu. Tudi v tem pogledu so bili v teku decembra že storjeni prvi uspešni koraki v posebnih tečajih.

Rumunija se je zmerom zelo zavzemala za čim živahnejše sportno sodelovanje s tujino, čeprav se zaveda, da je v sportnem življenju še zelo mlada in ne more uveljavljati pravic na mednarodne uspehe. Kljub temu pa so že dosedanji skromni uspehi pokazali, da je rumunski narod živ in borben. Glede nadaljnjega sodelovanja z inozemstvom je polkovnik Medeleanu sestavil naslednje smernice:

da naj se izpolnijo vse sklenjene pogodbe, da naj se sklenejo čim bolj izenačena medsebojna tekmovanja in da naj se srečanja z dobrimi sportniki izvajajo kar se le da doma, da se bodo domači sportniki učili in bo rumunski sport postal privlačen tudi pri domačih ljudeh. Pri vabilih tujih sportnikov v Rumunijo se bodo morale vse sportne zveze ravnati po načelu, da je treba tekmovati z zastopniki takih narodov — kakor so na pr. Nemci, ki so si že pridobili pravico, da lahko v sportu kažejo pota drugim narodom.

V treh vrstah

Lepa zmaga milanskih hokeistov

Po dolgem izbiranju so milanski hokejisti slednjič le dobili vrednega nasprotnika, in sicer močno ekipo Budapesti K. E. iz madžarske prestolnice. Tekma je bila v lednem stadionu v Milanu v torek zvečer in je privabila okrog 5000 gledalcev. Domačini so kljub temu, da letos še niso imeli pravega treninga, še manj pa priložnosti za resne nastope, zaigrali prav dobro in posebno v prvi in zadnji tretjini absolutno gospodarili na ledu. Končni izid je bil 5 : 2 (2 : 0, 1 : 2, 2 : 0) za Milano.

Budimpeštansko moštvo je igralo z istim nasprotnikom še eno tekmo dan pozneje, vendar rezultata ob uri, ko to pišemo, še ne vemo.

•

Hrvati so nas še enkrat prehiteli; zadnjič s tekmami v hokeju na ledu, na praznik 6. t. m. pa s prvo smučarsko tekmo, ki so jo priredili na Sljemenu za prvenstvo države v stafetah na 4x10 km. Poročila, ki so nam dozdaj dostopna, vedo povedati samo toliko, da so na tej tekmi zmagali Haškovci v postavi Šafar, Franković, Stanišak in Merkel s časom 3:42.19, kar pomeni, da je vsak tekač potreboval za svojo progo povprečno nekaj nad 55 minut, kar je za začetek sezone in za maloštevilni kor hrvatskih smučarjev-tekmovalcev popolnoma opravičljivo. Na drugo mesto so prišli tekači Grafičarji s časom 3:44.08, na tretje pa ekipa Oroslavlja s časom 3:53.04.

Celovški hokejisti KACa, o katerih smo zadnjič pisali, da so se z dvema krepkima zmagama postavili v Nürnbergu, so bili pozneje na gostovanju še v Pragi, kjer pa so naleteli na pretrd oreh. Praško nemško moštvo je zmagalo nad njimi — čeprav je res, da so sem in tja Celovčani imeli vidno premoč — z 2 : 1 (1 : 1, 1 : 0, 0 : 0).

Z napetostjo pričakovani dvoboj danskih plavalk Ragnhild Hveger in Kirsten Busch Soerensen bo v dnevih 24. in 25. t. m. v Kodanju. Če še takrat obe rivalinji ne bosta docela poravnali računov, in da bo publika še enkrat videla res dobro plavalno tekmo, so tudi že ponovno srečanje med njima določili na dan 8. februarja.

V okviru reorganizacije francoskega motociklističnega sporta je bila bivšemu Bugattijevemu vozaču Jeanu Pierru Wimillu poverjena naloga, naj Francijo skuša tudi na tem sportnem terenu približati mednarodni stopnji.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 10. jan., ob 17.30: »Boter Andraž.« Izven. Znižane cene.
Nedelja, 11. jan., ob 14.: »Peterčkove poslednje sanje.« Izven. Mladinska predstava. Zelo znižane cene. — Ob 17.30: »Rokovnjači.« Izven.
Ponedeljek, 12. jan.: Zaprto.

Marina Držiča komedija »Boter Andraž« je delo, ki je imelo doslej visoko število repriz, kar priča o kakovosti dela in predstave ter priljubljenosti te igre pri občinstvu. Vedrost, humor in zabavne situacije so strnjene v celoto, ki ji daje starinska slovenščina posebno barvo. Igrali bodo: Vl. Skrbinšek, Jan, Cesar, Peček, Stupica, Starčeva, V. Juvanova, Remčeva, Rakarjeva, Bratina, Raztresen Tiran, Gale, Brezigar. Delo je zrežiral in insceniral inž. arh. B. Stupica.

Na splošno željo občinstva, ki ni dobilo vstopnic za zadnjo uprizoritev P. Golieve božične bajke »Peterčkove poslednje sanje«, bodo ponovili to lepo mladinsko igro v nedeljo ob 14. uri po zelo znižanih cenah. Fantastično dejanje je za otroško domišljijo dragocena vzpodbuda. V naslovni vlogi Vida Juvanova. V dejanju nastopajo: babica, duh mamice, gorjanski čarolej, sv. Družina, kralj Matjaž s svojim dvorom ter gozdna bitja. Režiser prof. Šest.

V nedeljo zvečer ob 17.30 bodo ponovili Govekarjevo dramatizacijo »Rokovnjači«. Delo obsega osem slik, ki se godijo: v Kamniku l. 1910, v koči pri čevljarju Bojcu, na Paleževini, pri sodniku Gavriču, v krčmi pri Urši, na Črnem grabnu, v kolovški pisarni in na Paleževini. Dejanje pokaže usodo rokovnjaškega poglavarja Nandeta in njegove tolpe. Režiser prof. Šest.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

OPERA

Sobota, 10. jan., ob 17.: »Prodana nevesta.« Red A.
Nedelja, 11. jan., ob 15.: »Ples v Operi.« Opereta. Izven.
Ponedeljek, 12. jan.: Zaprto.

V soboto bodo peli za abonente reda A Smetanovo komično opero »Prodana nevesta« z Vidalijevo v naslovni partiji. Sočni folklorni motivi, ki jih je uporabil skladatelj z vsem mojstrstvom svojega tehničnega obvladanja kompozicije, dajejo delu uravnovešenost. V glavnih partijah: Francl, Betetto, Banovec. Nadalje sodelujejo: Janko, Kogejeva, Pugelj, Golobova, Polajnarjeva, Jelnikar in Marenk. Dirigent: D. Žebre, režiser: C. Debevec, koreograf: inž. P. Golovin.

Repriza Heubergerjeve operete »Ples v Operi« bo v nedeljo ob 15. uri, na kar občinstvo iz okolice posebno opozarjamo. Dejanje se godi v Parizu za časa karnevala. Dve mladi zakonski ženici hočeta preizkusiti zvestobo njunih mož in jih povabita v ta namen anonimno na ples v Operi. — Razna ljuba in neljuba presenečenja, ki jih doživijo poleg njih še drugi rodbinski člani in njihove posledice, so vsebina tega dela. Sodelujejo: Zupan, P. Juvanova, Sladoljev, M. Sancin, Polajnarjeva, B. Sancin, Barbičeva, Poličeva, Koširjeva in Pianecki. Dirigent: D. Žebre, režiser: E. Frelih.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 10. JANUARJA 1942-XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Koncert violončelista Čende Šedlbauerja, pri klavirju Marijan Lipovšek. 12.40: Sekstet Jandoli. 13.: Napoved časa — poročila v italijanščini. 13.15: Komunike glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.25: Venček narodnih, dirigira mojster Prat. 14.: Poročila v italijanščini. 14.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca — lahka glasba. 14.25: Poročila v slovenščini. 17.: Nove plošče Cetra. 18.: Predavanje za gospodinje v slovenščini. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Operetna glasba. 20.: Napoved časa — poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.30: Gledališka sezona EIAR: Madame Butterfly, v odmorih slovensko predavanje in vesti v slovenščini, po operi poročila v italijanščini.

Dr. J. C. Oblak:

Iz „Knjige spominov“

Konec zabavnih odlomkov iz poglavja »Ko sem pisal kritike . . .«

Milčinski je tisto zadevo z Verovškom kar za mojim hrbtom na »brzu ruku« — poravnal: povabil je »zločinca« k sebi in je Verovšek nekaj podpisal, potem mi je pa Milčinski izročil tisti papir, na katerem je stalo, da Verovšek obžaluje, da pa se mu je — seveda —! zgodila krivica, — češ: to je zadosti za tvojo — kritično čast! . . . Zato razprave ni bilo, a moja čast, ki je — po Milčinskem — kot kritik itak nisem imel, je bila za silo rešena . . .

Kakor povedano, sem se za sezono odrekel temu luksuzu. Saj bi jo bil moral kar v kratkem zopet braniti in reševati tudi proti — kapelniku! Kajti tudi dobričina Hilarij ni odšel čisto prazen izpod mojega kritičnega peresa. Precej sem mu tako »sub rosa« namignil, da on odgovarja za neko netočnost pri zboru ali nekem solistu kot kapelnik. On pa je na to čisto točno in nedvoumno reagiral, pokazavši, koliko mu je do moje kritike: po prijatelju Tekavčiču mi je dal sporočiti, naj ga — copak — nekam pišem, če imam čas in veselje za to . . . V Gradcu da je bilo lahko, če se je kak solist skujal: so kar telegrafirali na Dunaj ali kam drugam, k sosedu, pa so ga pri priči imeli na veliko veselje občinstva še boljšega, pri nas pa v primeru punta lahko telegrafiraš na luno — razumiš!? Na tisto luno, ki te najbrže že od pamtiveka trka, če pa ne, pa vsaj od takrat, kar pišeš kritiko! Njega — Hilarija — pa da lahko sploh cel svet piha že veš kam!

Kaj sem hotel — »hudič smrkavi«, ki sem »vso gledališko modrost z veliko žlico požrl?« Ali sem hotel zaradi »pihanja« tožiti dobričino Beniška? Saj bi bil Milčinski od smeha počil! Ker je bil Milčinski le predober šef in nisem hotel, da bi se tak način končal in ker sem končno tudi jaz imel svojo porcijo humorja, sem Tekavčiču naročil, naj Beništu sporoči, da jaz nimam časa pa tudi ne veselja, ker, če ima tako umazan jezik, tudi drugje ne bo čednejši, da pa tudi zanj ne bi bilo kako posebno veselje, če bi ga takole kake pol miljarde prebivalcev iz te solzne doline naenkrat pihnilo. Smatral sem, da je moja kritiška čast varovana, ako — brez posredovanja sodnije — enostavno udarim nazaj, in si sam poiščem pravico« . . . Toda reči moram, da je bil Hilarij med vsemi v reakciji na mojo kritiko — vsaj relativno — še najdostojnejši.

Uvidel sem, da pri tedanjih razmerah tudi »nova metla« ni kaj zalegla in da se, kar je bilo nad njo vzvišenih pravih umetnikov, z Danilom vred — razen sangvinikov in »umetnikov« — niso dosti za njo zmenili. Saj je končno kritika le subjektivno mnenje posameznikovo in je navsezadnje merodajno le občinstvo, ki dostikrat — dasi večkrat tudi po krivici — zmaga nad kritiko. Prava kritika pa bodi vendarle vzgojevalna — nekak korektiv — tako za igralce kakor za občinstvo samo.

Toda že čez eno leto je tudi mene lahko »pihalo« celo gledališče: odložil sem svoje trudno kritiško pero in mirno »v Gospodu zaspal,« to se pravi: šel sem kot kritik v bolj ali manj zaslužni pokoj, ki je večkrat identičen s smrtjo . . . Toda iz tega začasnega smrtnega spanja me je čez nekaj let zbudil dr. Zbašnik, urednik »Ljubljanskega Zvona«. Zanj sem prevzel kritiko za opero, potem ko je bil dotični »svetovni« basist, ki mi je svoj čas grozil s svojim »obiskom«, že davno čez vse hribe in doline. Tudi je bila tedaj naša opera pod Tailichom tik pred svojim viškom, tako da ni bilo več tako zelo nevarno pisati o nji. Toda: dočim sem imel zdaj pred reproduktivnimi umetniki mir, in so torej na tem obzorju zasijale milše zvezde, se je nakrat pooblačilo nebo produktivnih nad menoj zaradi operete Zdajci je iz teh oblakov treščilo vame, mi zagrenilo moje kritikovanje in izbilo iz rok kritiško pero. Ni mi pa ubilo ljubezni do gledališča, ki me je nase priklenilo z vso elementarno svojo silo, še posebno naše, vse toplo v zarji mojih mladostnih spominov.

Inserati v „Jutru“ imajo velik uspeh!

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Pisarniškega uradnika mladega, zmožnega knjigovodstva in italijanščine, sprejme lesno podjetje na deželi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Agilen«. 338-1

Postrežnico pošteno in simpatično, vešćo vseh hišnih opravil, sprejmem za jutranje ure. Ponudbe na poštni predal 308. 408-1

Gospodična z znanjem obrtnega knjigovodstva, deloma strojepisja in italijanščine, dobi službo. Informacije od 14. do 15. ure: Kolodvorska 41, Kočevar. 430-1

Natakarico s primerno gotovino za prevzem šanka sprejmem. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »V Ljubljani 1942«. 427-1

Poštenega slugo sprejmem za inkaso ter dostavo blaga. Prednost imajo vajeni dela v trgovskem skladišču in vinu. Zaradi inkasa kavcija zaželjena. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna dobra služba«. 442-1

Službe išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Šivilja išče službo kot pomočnica in je pripravljena tudi nastopiti v hišo kot domača šivilja in tudi pomoč za sobarico. Službo lahko takoj nastopi. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 423-2

Prodam

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Kavče in otomane vedno na zalogi po konkurenčnih cenah. Novi trg 4. Tapetnik. 400-6

4 bosanske preproge (perzijanski vzorci), nove, 3×2 in 2×1.5 m, zaradi odpotovanja poceni naprodaj. Ogled pri gostilničarju hotela »Balkan«, Sv. Petra cesta. 396-6

Škropilnico vrtno, nahrbtno, za sadno drevje, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 412-6

Citre in note dobro ohranjene, prodam. Žibertova ulica 33, Šiška. 410-6

Nove smuči norveške hickory, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 414-6

Zefir peč prodam. Marinšek, Prečna ul. 6. 433-6

Prodam 1 pisalno mizo, 1 mizo, vse iz trdega lesa v najboljšem stanju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 409-6

Kupim

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Drsalke dobro ohranjene, sportne (za stalno pritrditev na čevlje) in drsalne čevlje kupi blagajna drsališča SK Ilirije. 291-7

Rabljene steklenice od Jekocitrola, Efetusina in Tonovina, očiščene z zamaškom ali brez, kupuje »Čehostaklo«, Resljeva c. 451-7

Rabljeno pohištvo vseh vrst, kavče, otomane, spalnice, kuhinje, kakor tudi posamezne komade pohištva, šivalne stroje in druge uporabne predmete stalno kupuje Nova trgovina »OGLED«, Mestni trg št. 3. 386-7

Uhane (narodna noša) kupim ali zamenjam za živila. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čimprej«. 445-7

Radio

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Prodam radio aparat, dve pisalni mizi, 3 stole in damsko kolo po zelo nizki ceni.— Šišenska 59, Ljubljana 7, ogled od 12. do 3. ure. 441-9

Avto, moto

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Avto Ford-Eiftel, dobro ohranjen prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 429-10

Pohištvo

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

2 kuhinjski opravi solidno izdelani, proda Krže, mizarstvo, Vrhnika. — Ogleda se na zalogi v Ljubljani, Tyrševa 47, poleg kavarne Majcen. 457-12

Kapital

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Trgovina z vinom in žganjem zelo dobro vpeljana, išče družabnika (-ico) za povečanje trgovine z velikim številom odjemalcev. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Velik promet«. 443-16

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Lokali

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Brivski salon dobro vpeljan, prodam zaradi selitve za ceno 4500 lir. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 420-19

Gostilničarke in natakarice pozor! Gostilno in bufet na zelo prometni točki oddam na račun ali v najem. Osebe, zmožne za prevzem takoj tudi eno natakarico in eno kuharico, naj pošljejo ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Velik zaslužek«. 444-19

Posest

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Hišo 4stanovanjsko, enonadstropno, s tremi delavnicami, s transmisijo, 2 avtogaraži, prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ugodna cena«. 431-20

Kupim njivo ali stavbno parcelo v bližnji okolici Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Parcela«. 424-20

Stanovanja išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Enosob. stanovanje v novi hiši zamenjam za dvo- ali trisobno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 331-21a

2-sobno stanovanje s kopalnico in ostalimi pritiklinami, v ali blizu središča mesta, iščem za takoj ali pozneje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Udobno stanovanje«. 209-21a

Eno ali dvosobno stanovanje event. 1 veliko sobo, v centru, za takoj išče gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »413«. 413-21a

2—3-sobno stanovanje s pritiklinami, po možnosti blizu glavnega kolodvora ali ob tramvaju, iščem za takoj. Plačam 6, ev. za 12 mesecev naprej. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj na razpolago«. 426-21a

Sobo odda

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Sostanovalko z oskrbo sprejmem 15. januarja. Židovska ul. 6-I. 456-23

Sobe išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Opremljeno sobo separirano, z uporabo kopalnice, za eno ali dve osebi, event. tudi dve sobi v centru mesta, iščeta dva boljša gospoda. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Komfortna«. 348-23a

Opremljeno sobo s strogo separiranim vhodom, v ali blizu središča mesta, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Strogo ločen vhod«. 208-23a

Opremljeno sobo lepo, s tekočo vodo, po možnosti z uporabo kopalnice v okolišu kolodvor—Marijin trg—Sv. Petra cerkev—viadukt, iščem za takoj. Vprašati na telefon št. 42-72, carinarnica. 428-23a

Gospod ki prihaja tedensko enkrat v Ljubljano, išče strogo separirano sobo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Deželan takoj«. 437-23a

Glasbila

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Klavir kratek (Stutzflügel) dobro ohranjen in nekaj pohištva ugodno prodam. Cesta 29. oktobra 21a-II. 370-26

Živali

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Kozo mlekarico prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 411-27

Informacije

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 3.—

Izjava Na vsa telefonična in pismena vprašanja odgovarjam, da nisem optirala za Nemčijo in da se ne nameravam izseliti. — Slavka Magdič, por. Koser, Ulica 3. maja št. 16. 436-31

✝

Dotrpel je naš ljubljeni soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Aleksander Götzl

podobar in pozlatar

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 10. t. m., ob 3. uri popoldne z Žal, kapele sv. Jožefa, k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 9. januarja 1942.

Žalujoči: ANICA, soproga; ANČI in SAŠI, otroka — in ostalo sorodstvo.

R. Sabatini: 37

DOTA IN SRCE

Roman

Obvezal jih je za silo, kakor je vedel in znal; pri tem se je mahoma spomnil Andreja in viteza de Canaplesa, ki sta bila moja prijatelja, ter gospodične, ki mi je bila dolžnica za rešitev; pomislil je, da je grad najbližje zavetje, in odveslal naravnost tja. Tako sem ležal v Canaplesu vse štiri tedne, ki so bili minuli od tistih dob; gospodična, Andrej in on sam so mi stregli in me tako rešili smrti.

O, sveti Bog! Kako sladko je bilo vedeti, da še žive ljudje, ki jim je vsaj malce mar nesrečnega Gastona de Luynesa, ljudje, ki so mu stregli in rešili njegovo ubogo grešno dušo iz strašnih kremplјev smrti!

»Kako pa je bilo s St. Aubanom?« sem vprašal zdaj.

»Od tiste noči ga niso več videli. Najbrže se je bal vrniti v Blois, ker bi ga bil vitez gotovo kaznoval za poskušeno ugrabitev gospodične.«

»Oh, torej je Andrej varen?«

Kakor v odgovor na moje vprašanje je fant prav tisti mah stopil v sobo. Ko je videl, da sedim in se pogovarjam z Michelotom, je radostno vzkliknil in hitro stopil k mojemu zglavju.

»Gaston, dragi prijatelj!« je zaklical in mi stisnil shujšano, koščeno roko.

Vsi trije smo se še dolgo pomenkovali. Opoldne se nam je pridružil vitez de Canaples, ki mi je takisto čestital na ozdravljenju. Ostali so pri meni, dokler ni prišla Ivona ter jih pregnala od moje postelje.

Takšno je kratko poročilo o mojem vstajenju od mrtvih. Teden dni ali kaj sem še ostal v sobi; nato mi je nekega dne okrog sredi aprila, ko je bilo zunaj toplo in je solnce svetlo sijalo, Michelot pomagal nadeti oblačila, ki so mi čudno mahedrala na shujšanem telesu; čvrsto oprt na zvestega oprodo sem s previdnimi koraki krenil dol.

V salonu sem našel viteza de Canaplesa z gospodičnama in Andrejem, ki so me pričakovali. Ljubeznivih besed, s katerimi so me obsuli, je bilo toliko in takšnih, da sem se nekajkrat vprašal, ali sem res tisti Gaston de Luynes, ki je še nedavno mislil, da nima ne prijateljev ne premoženja. Bil sem oboževani junak dneva in celo mala Genovefa mi je privoščila svetal nasmeh in ljubeznivo besedo.

Poslej je moje okrevanje hitro napredovalo, moči so se mi vračale od dne do dne in kmalu sem bil spet tako čil kakor pred ranitvijo. Bili so srečni dnevi, gospodična mi je pogosto drugovala in vselej je bila polna ljubeznivosti — tako, da je zatemnjeval nebo moje sreče samo en oblak: misel, da bom moral kmalu zapustiti Canapleške in da se ne smem več vrniti pod njihovo streho; da se moram nehati solnčiti v gospodičnini navzočnosti in je ne smem videti nikoli več.

Bil sem ujetnik gospoda de Montrésorja. Zvedel sem bil, da me je z mnogimi drugimi vred tudi on imel za mrtvega in da se je, ko je iz nekega St. Aubanovega sporočila dobil novico o mojem poginu, tisti dan po moji poti v Reaux vrnil v Fariz. Zdaj, ko sem bil znova vstal v življenje, me je vezala dana beseda in moja dolžnost je bila, da se, kakor hitro okrevam, napotim v Pariz ter se predam v njegove roke.

Čedalje bližja je bila ura, ki sem se je tolikanj bal, ura, ko mi je bilo zapustiti canapleški grad in njegove prebivalce.

Zadnji dan aprila sem spet poskusil z Andrejem borilno vajo; našel sem se tako močnega in okretnega, da sem si moral nehote priznati: čas slovesa je prišel! Sklenil sem, da drugi dan odpotujem.

Ko sem se s floretoma pod pazduho vračal v hišo, me je Andrej poklical nazaj.

»Gaston, nekaj važnega vam moram povedati. Bi me hoteli spremiti na izprehod ob reki?«

Njegov lepi obraz je bil resnoben, skoraj bi rekel, živčen, in to je zbudilo mojo pozornost. Izpustil sem floreta, mu segel pod pazduho in odšel z njim, kakor me je bil povabil. Ob vodi, ki nama je klokotala pod nogami, sva sedla v travo, in moj mladi prijatelj je začel:

»Dva meseca je zdaj, kar sva prišla v Blois — jaz, da zasnubim bogato gospodično de Canaples, vi pa, da bi me varovali in branili — ne, nikar mi ne segajte v besedo. Michelot mi je povedal, kaj je hotel storiti St. Auban, ko je bil tu, in kakšen je bil pravi nagib vaše poti v St. Sulpice. Nikoli vam ne bom mogel dokazati vse svoje hvaležnosti, ubogi Gaston. Toda povejte mi, dragi prijatelj, vi, ki ste že od začetka videli, kako je: zakaj niste rekli St. Aubanu, da me preganja brez potrebe, ko nimam niti najmanjšega namena, da bi se postavljal medenj in med Ivono?«

»Tri sto peklenščkov,« sem vzkliknil, »ta plavolasa podlasičica je . . .«

»Gaston,« me je prekinil, »ne prenaglite se. Genovefo de Canaples ljubim. Vzljubil sem jo, mislim, že tisti mah, ko sem jo zagledal v choisyjski gostilni — še važnejše pa je, da ljubi tudi ona mene.«

»In po tem takem?« sem vprašal s slabo pritajenim posmehom.

»Dala sva drug drugemu besedo. Z očetovim privoljenjem ali brez tega privoljenja mi bo izkazala čast, da postane moja žena.«

»Imenitno,« sem vzkliknil. In gospod kardinal?«

»Naj se obesi s svojo štolo vred, meni nič mar.«

»A! To so bogme spoštljive besede za nečaka, ki je poslal stričeve načrte rakom žvižgat!«

»Načrti mojega strica so takšni kakor on sam: mrzli in sebični v svoji častihlepnosti.«

»Andrej, Andrej! Naj bo vaš stric kakršen koli, nasproti ljudem svoje krvi ni bil nikoli sebičen.«

INSERIRAJTE V »JUTRU«

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.